

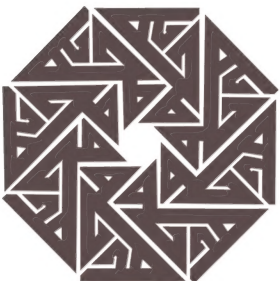
العوامل المعنوية

သည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းသည် عَامِلٌ ၏နေရာတွင် အစားထိုး၍ရနိုင်သော ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏ عَامِلٌ သည် اَلْمَعْنَوِي (သဘောတရား အရ) သာဖြစ်သည်။ اَلْكُفْرُفِيْرٌ ပညာရှင်အများစုထံတွင် اَلْفِعْلُ اَلْمَصْرُوحُ ဟု ယူဆကြသည်။ اَلْمَصْرُوحُ ဟုဆိုသည်မှာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သည် اَلْمَصْرُوحُ ဟုဆိုသည်။

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ تَعَالٰى

အလွတ်အရှင်မြတ်၏ ကျေးဇူးတော်ဖြင့် ၄. ၂. ၂၀၁၄ တနင်္လာနေ့၊ နံနက် ၈:၄၅ တွင်ပြန်ဆိုပြီးဆုံးပါသည်။

ဓမ္မဂေါတမိ မဟာမုနိ ဘင်္ဂိ ဘိဝံသ
安永吉
(Al-Kausari)

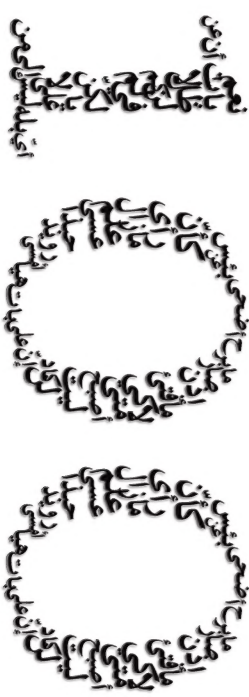

شرح ما في عامل

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်

ဓမ္မဂေါတမိ မဟာမုနိ ဘင်္ဂိ ဘိဝံသ
安永吉
(Al-Kausari)

សាច់ញាតិ

沈

၁။ ပြန်ဆိုသ၏အမှာ	၈၁-၄
၂။ နှိခါနိုး	၈၁-၆
၃။ ^၁ الْمُضَيَّعُ ^၂ اَلْعَرَامِلُ အရဗီ၏ နောက်ဆုံးအကွရာကို စကားလုံးအားဖြင့်	
ပြောင်းလဲစေသော ^၃ عَامِلٌ များ	၈၁-၈

العَوَامِلُ الْفَضِيَّةُ السَّمَاعِيَّةُ ٩١١

၅။	ပထမအမျိုးအစား	စာ- ၈
၆။	ဒုတိယအမျိုးအစား	စာ- ၁၉
၇။	တတိယအမျိုးအစား	စာ- ၂၁
၈။	စတုတ္ထအမျိုးအစား	စာ- ၂၁
၉။	ပဉ္စမအမျိုးအစား	စာ- ၂၃
၁၀။	ဆဋ္ဌမအမျိုးအစား	စာ- ၂၅
၁၁။	သတ္တမအမျိုးအစား	စာ- ၂၇
၁၂။	အဋ္ဌမအမျိုးအစား	စာ- ၃၁
၁၃။	နဝမအမျိုးအစား	စာ- ၃၄
၁၄။	ဒဿမအမျိုးအစား	စာ- ၃၇
၁၅။	ဇကာဒဿမအမျိုးအစား	စာ- ၄၁
၁၆။	ဋာဒဿမအမျိုးအစား	စာ- ၄၅
၁၇။	ဓာဒဿမအမျိုးအစား	စာ- ၄၉

ရှေးသက္ကရာဇ်။

၎င်းသည် မိမိ၏ မရှင်းလင်းမှုကို ဖယ်ရှားရှင်းလင်းပေးသော
 عَنَدِي رَطْلُ زَيْتَا وَمَوْتَان سَنَا ၂၀၈- အဖြစ် ပေးမည်။
 ထိုသို့ နှစ် ဖုန်းနှစ် (အရပ်အချဉ်အတွယ်) နှင့် 'ငွေဒင်္ဂါး' နှစ်ဆယ်ရှိသည်။
 ပတ်' နှစ် ဖုန်းနှစ် (အရပ်အချဉ်အတွယ်) နှင့် 'ငွေဒင်္ဂါး' နှစ်ဆယ်ရှိသည်။

သည့် ခွက်/ပုံစံတစ်ရာကို ညွှန်ပြပြီး ပြောသည်။)

الْعَوَامِلُ الْمُعْنَوِيَّةُ

‘သဘောတရားအားဖြင့် ^{၁၃}عَمِلَ လုပ်သော ^{၁၄}عَامِل် များ’

စိတ်နှလုံးဖြင့်သာသိရှိနိုင်သော **عَمَل** ကို နှုတ်လျာဖြင့်ရွတ်ဆို၍ မရဘဲ **أَلَمْ** ဟု အလိုသဘောမှာ **عَمَل** ကို နှုတ်လျာဖြင့်ရွတ်ဆို၍ မရဘဲ

၁။ ^{၁၁}عَامِلٌ ^{၁၂}يَعْمَدُ ^{၁၃}خَيْرٌ ^{၁၄}كُلِّ ^{၁၅}مَبْدَأٍ ^{၁၆}يُتَوَلَّى ^{၁၇}إِلَيْهِ ^{၁၈}أَمَّا ^{၁၉}مَنْ ^{၂၀}أَمَلَ ^{၂၁}الْمَغْضَةَ ^{၂၂}فَإِنَّ ^{၂၃}أَمْرَهُ ^{၂၄}يَكُونُ ^{၂၅}فِي ^{၂၆}الْأَعْيُنِ ^{၂၇}مُتَعَدِّ ^{၂၈}الْأَعْيُنِ ^{၂၉}وَالْأَعْيُنُ ^{၃၀}تُتَوَلَّى ^{၃၁}إِلَيْهِ ^{၃၂}أَمَّا ^{၃၃}مَنْ ^{၃၄}أَمَلَ ^{၃၅}الْمَغْضَةَ ^{၃၆}فَإِنَّ ^{၃၇}أَمْرَهُ ^{၃၈}يَكُونُ ^{၃၉}فِي ^{၄၀}الْأَعْيُنِ ^{၄၁}مُتَعَدِّ ^{၄၂}الْأَعْيُنِ ^{၄၃}وَالْأَعْيُنُ ^{၄၄}تُتَوَلَّى ^{၄၅}إِلَيْهِ ^{၄၆}أَمَّا ^{၄၇}مَنْ ^{၄၈}أَمَلَ ^{၄၉}الْمَغْضَةَ ^{၅၀}فَإِنَّ ^{၅၁}أَمْرَهُ ^{၅၂}يَكُونُ ^{၅၃}فِي ^{၅၄}الْأَعْيُنِ ^{၅၅}مُتَعَدِّ ^{၅၆}الْأَعْيُنِ ^{၅၇}وَالْأَعْيُنُ ^{၅၈}تُتَوَلَّى ^{၅၉}إِلَيْهِ ^{၆၀}أَمَّا ^{၆၁}مَنْ ^{၆၂}أَمَلَ ^{၆၃}الْمَغْضَةَ ^{၆၄}فَإِنَّ ^{၆၅}أَمْرَهُ ^{၆၆}يَكُونُ ^{၆၇}فِي ^{၆၈}الْأَعْيُنِ ^{၆၉}مُتَعَدِّ ^{၇၀}الْأَعْيُنِ ^{၇၁}وَالْأَعْيُنُ ^{၇၂}تُتَوَلَّى ^{၇၃}إِلَيْهِ ^{၇၄}أَمَّا ^{၇၅}مَنْ ^{၇၆}أَمَلَ ^{၇၇}الْمَغْضَةَ ^{၇၈}فَإِنَّ ^{၇၉}أَمْرَهُ ^{၈၀}يَكُونُ ^{၈၁}فِي ^{၈၂}الْأَعْيُنِ ^{၈၃}مُتَعَدِّ ^{၈၄}الْأَعْيُنِ ^{၈၅}وَالْأَعْيُنُ ^{၈၆}تُتَوَلَّى ^{၈၇}إِلَيْهِ ^{၈၈}أَمَّا ^{၈၉}مَنْ ^{၉၀}أَمَلَ ^{၉၁}الْمَغْضَةَ ^{၉၂}فَإِنَّ ^{၉၃}أَمْرَهُ ^{၉၄}يَكُونُ ^{၉၅}فِي ^{၉၆}الْأَعْيُنِ ^{၉၇}مُتَعَدِّ ^{၉၈}الْأَعْيُنِ ^{၉၉}وَالْأَعْيُنُ ^{၁၀၀}تُتَوَلَّى ^{၁၀၁}إِلَيْهِ

အထူးသော အာမေရိကန် အစိုးရက အာရှတိုက်ရှိ အာဇာနည်များကို အကူအညီပေးခဲ့သည်။

﴿٢٥﴾

ပြန်ဆိုသူ၏အမာ

بَلَّغْ عَمَلًا هَذَا إِلَى مَنْ يَنْبَغِي أَنْ يَكُونَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
တစ်အုပ်ဖြစ်ကြောင်း အထူးရှင်းပြရန် လိုမည်မထင်။ သို့သော် ထိုကျမ်းငယ်လေးသည် ‘အရဗီသဒ္ဒါစာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်သည်’ ဆိုခြင်းထက်ပိုသည်။ အကြောင်းမှာ ထိုကျမ်းငယ်တွင် တင်ပြထားသော အရဗီဝေါဟာရများကို မြန်မာလို ကောင်းစွာ နားလည်ထားမှသာလျှင် ကုန်အာန်ကျမ်းမြတ်၊ ဟဒီးဆ်တော်များနှင့် အခြား အရဗီအလင်္ကာရသ စာပေများကို ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်မည်။

ပမာအားဖြင့်ဆိုရသော် لِيْ هَذِهِ شَيْءٌ مِنْ كِتَابِ الْإِسْلَامِ (အတူတကွ၏ အဓိပ္ပါယ်လည်းပေးကြောင်း မသိထားလျှင် لِيْ هَذِهِ شَيْءٌ مِنْ كِتَابِ الْإِسْلَامِ) ဟူသော အာယသ်တော်ကို ‘အသင်တို့သည် ၎င်း(ဖခင်ကလေးငယ်) တို့၏ဥစ္စာပစ္စည်းများကို အသင်တို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများ ‘သို့’ မစားသောက်ကြကုန်နှင့်။’ ဟု နားလည်မှု မှားယွင်းသွားပေလိမ့်မည်။ စင်စစ်မှာ ‘အသင်တို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများ ‘နှင့်အတူ’ မစားသောက်ကြကုန်နှင့်။’ ဟု ပြန်ဆိုရပေမည်။

ထိုနည်းတူစွာ مِنْ هَذِهِ شَيْءٌ مِنْ كِتَابِ الْإِسْلَامِ (သီးသန့်အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူ၍မရဘဲ အပိုအနေနှင့် သုံးစွဲနိုင်ကြောင်း မသိထားလျှင် مِنْ هَذِهِ شَيْءٌ مِنْ كِتَابِ الْإِسْلَامِ) ဟူသော အာယသ်တော်ကို ‘ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့၏ အပြစ်များ ‘မှ’ ခွင့်လွှတ်တော်မူမည်။’ ဟုမှားယွင်းစွာ ပြန်ဆိုပေလိမ့်မည်။ စင်စစ်မှာ ‘ထိုအရှင်မြတ်သည် အသင်တို့၏ အပြစ်များကို ခွင့်လွှတ်တော်မူမည်။’ ဟုပြန်ဆိုရမည်။

စာရှုသူ၏ လက်ဝယ်၌ ရှိသော عَمَلًا هَذَا (မြန်မာပြန် စာအုပ်ငယ်သည် အရဗီသဒ္ဒါ နားလည်ရုံအတွက်သက်သက်မဟုတ်ဘဲ အရဗီမှ မြန်မာ

عَمَلًا هَذَا هُوَ تَرْجُومَةُ تَرْجُومَةٍ

၎င်းသည် အချိန်ကာလကန့်သတ်ချက်မပါဘဲ မိမိ၏ فُعَلْ ကဲ့သို့
လုပ်မည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းသည် အခြေတည်ရှိမှု၏ အဓိပ္ပါယ်ပေးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းတွင် တစ်စုံတစ်ရာအပေါ် မှီခိုရမည်ဟူသည့် စည်းကမ်းချက်တော့ ရှိလေသည်။ ၎င်းသည် عَمَلًا هَذَا နှင့် الْمَفْعُولِ ဟုခေါ်တွင်သော မှတ်ထားသော အချက် (၅)ချက်အနက်မှ الْمَفْعُولِ မှအပ ကျန် (၄)ချက်ပေါ်တွင် မှီခိုရမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် الصِّفَةُ الْمَشْبَهَةِ တွင်ဝင်သော ၁ မှာ الْمَفْعُولِ အတွက်မဟုတ်ကြောင်း ပညာရှင်အားလုံးက တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

၎င်း၏ مَعْمُولٍ သည် နှစ်မျိုးဖြစ်နိုင်သည်။

၁။ مَعْمُولٍ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရန် အကြောင်းနှစ်ခုရှိသည်။

(က) مَعْمُولٍ အဖြစ်လာလျှင် مَعْمُولٍ ဖြစ်သောကြောင့်

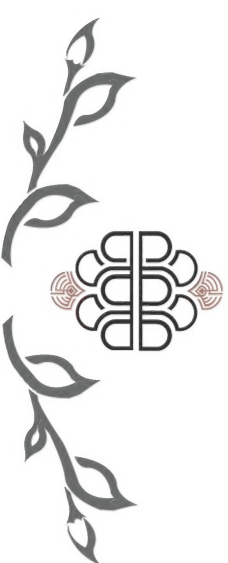
(ခ) مَعْمُولٍ အဖြစ်လာလျှင် مَعْمُولٍ ဖြစ်သောကြောင့်

مَعْمُولٍ ကြောင့် مَعْمُولٍ ဖြစ်သည်။

မူတိုင်ချက်။

عَمَلًا هَذَا هُوَ تَرْجُومَةُ تَرْجُومَةٍ

သော်လည်း الصِّفَةُ الْمَشْبَهَةِ ၏ ပုံစံများသည် سَمَاعِيَّ ချင့်ချိန်နှိုင်းဆသုံးစွဲ၍မရဘဲ အရဗီတို့သုံးစွဲသည့်အတိုင်း ပုံသေသုံးစွဲရပေမည်။ ဥပမာ - حَسَنٌ ، صَعْبٌ ، شَدِيدٌ -

နိဒါန်း

အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ ဝေနေယျခပ်သိမ်းတို့အပေါ် ခြံငုံလျက်ရှိသော ပြည့်စုံကုလုံသည့် ကျေးဇူးတော်များအတွက် အရှင်မြတ်အား ချီးမွန်းထောမနာပြု အပ်ပါသည်။ ၎င်းနောက် နဗီတမန်တော်များ၏ သင်းကျစ်သရဖူ မြတ်ရစူလ် မိုဟမ္မဒ် ﷺ သခင်အပေါ်သို့ ငြိမ်းချမ်းမှုအပေါင်းခညောင်းပါစေကြောင်းစလာမ် မေတ္တာ ပို့သအပ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဆွေတော်မျိုးတော်အပေါင်း အပေါ်သို့လည်း အေးချမ်းမှုများ ကျရောက်ပါစေသား။

(အို-စာရှုသူ) အသင်မှတ်သားပါ။ အမာမစ်ကြီး الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (အို-စာရှုသူ) ၏ ပြုစုရေးသားချက်အရ النَّحْوُ အရဗီသဒ္ဒါတွင် (နောက်ဆုံး အက္ခရာပေါ်ရှိ جَرَّ ، نَصْبٌ ، رَفْعٌ ကို ပြောင်းလဲစေသောစကားလုံး)သည် (၁၀၀) ရှိသည်။ ထိုထဲမှ အချို့သည် الْفُضَائِلُ (စကားလုံးအားဖြင့် عَمَلٌ လုပ်ငြိုး) အချို့သည် مُعَيَّنَةٌ (သဘောတရားအားဖြင့် عَمَلٌ လုပ်သည်။)

- الْفُضَائِلُ သည် နှစ်မျိုးရှိသည်။
- (၁) سَمَاعِيَّةٌ (ပုံသေနည်းမရှိဘဲ အရပ်တို့သုံးစွဲသည့်အတိုင်း တစ်သေဝေ မတိမ်းသုံးစွဲရသော عَمَلٌ)
- (၂) قِيَاسِيَّةٌ (ပုံသေနည်းရှိပြီး အခြားမျိုးတူများကိုလည်း ဆင့်ပွားနှိုင်းယှဉ် အသုံးပြုနိုင်သော عَمَلٌ)

စစ်မှန်စွာ الْمَسْمُوعُ သည် اسْمُ الْمَفْعُولِ နှင့် الْمَسْمُوعُ စကားလုံးအရ တူဆင်မှု မရှိသော်လည်း ၎င်းတွင်ပါ သောအဓိပ္ပါယ်သာပိုမိုကို လျော့နည်းခဲ့သောစကားလုံးတူဆင် မှု၏နေရာတွင် အစားထိုးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

اسْمُ الْمَفْعُولِ ၇။

၎င်းသည် တိုက်ရိုက်သက်ရောက်ခံရသော တစ်စုံတစ်ရာ/ယောက် ကို ရည်ညွှန်းရန် مَصْدَرٌ မှစွဲထွက်လာသော اسمٌ ကိုခေါ်သည်။ ၎င်းသည် မိမိ ၏ رَفْعٌ رَفَعْتُ نَائِبٌ الْفَاعِلِ အတိုင်း الْمَفْعُولِ အတိုင်း ပေးမည်။

- ၎င်း လုပ်ရန် စည်းကမ်းချက် (၁) ချက်ရှိသည်။
- ၁။ وَالْأَسْتِقْبَالُ ပစ္စုပ္ပန်နှင့်အနာဂတ်၏ အဓိပ္ပါယ်ပေးရမည်။
- ၂။ အောက်ပါအချက် (၅) ချက်အနက် တစ်ခုခုပေါ်တွင် ခိုခိုနေရမည်။
- (က) مَبْنًى ပေါ်တွင်ခိုခိုပြီး ၎င်းက ဖြစ်မည်။
- ဥပမာ- زَيْدٌ مَضْرُوبٌ غُلَامُهُ الْآلُ أَوْ غَدًا - ဥပမာ- သူ၏ ကျွန်သည် ယခုအချိန်ကခံနေရသည်။ / မနက်ဖြန်အချိန်ကခံရမည်။
- (ခ) مَوْضُوعٌ ပေါ်တွင်ခိုခိုပြီး ၎င်းက ဖြစ်မည်။
- ဥပမာ- زَيْدٌ غُلَامُهُ رَجُلٌ مَضْرُوبٌ غُلَامُهُ - ဥပမာ- သူ၏ ကျွန်က အချိန်ကခံနေရ ဖြစ်သည်။
- (ဂ) مَوْضُوفٌ ပေါ်တွင်ခိုခိုပြီး ၎င်းက ဖြစ်မည်။
- ဥပမာ- زَيْدٌ غُلَامُهُ رَجُلٌ مَضْرُوبٌ غُلَامُهُ - ဥပမာ- သူ၏ ကျွန်က အချိန်ကခံနေရ သော အမျိုးသားတစ်ဦး ကျွန်ုပ်တို့ထံလာသည်။

အသုံးပြုပုံကို ဖော်ပြရာတွင် အပိုင်း(၂)ပိုင်းရှိသည်။

၁။ ^၁ ^၂ ^၃ ^၄ ^၅ ^၆ ^၇ ^၈ ^၉ ^{၁၀} ^{၁၁} ^{၁၂} ^{၁၃} ^{၁၄} ^{၁၅} ^{၁၆} ^{၁၇} ^{၁၈} ^{၁၉} ^{၂၀} ^{၂၁} ^{၂၂} ^{၂၃} ^{၂၄} ^{၂၅} ^{၂၆} ^{၂၇} ^{၂၈} ^{၂၉} ^{၃၀} ^{၃၁} ^{၃၂} ^{၃၃} ^{၃၄} ^{၃၅} ^{၃၆} ^{၃၇} ^{၃၈} ^{၃၉} ^{၄၀} ^{၄၁} ^{၄၂} ^{၄၃} ^{၄၄} ^{၄၅} ^{၄၆} ^{၄၇} ^{၄၈} ^{၄၉} ^{၅၀} ^{၅၁} ^{၅၂} ^{၅၃} ^{၅၄} ^{၅၅} ^{၅၆} ^{၅၇} ^{၅၈} ^{၅၉} ^{၆၀} ^{၆၁} ^{၆၂} ^{၆၃} ^{၆၄} ^{၆၅} ^{၆၆} ^{၆၇} ^{၆၈} ^{၆၉} ^{၇၀} ^{၇၁} ^{၇၂} ^{၇၃} ^{၇၄} ^{၇၅} ^{၇၆} ^{၇၇} ^{၇၈} ^{၇၉} ^{၈၀} ^{၈၁} ^{၈၂} ^{၈၃} ^{၈၄} ^{၈၅} ^{၈၆} ^{၈၇} ^{၈၈} ^{၈၉} ^{၉၀} ^{၉၁} ^{၉၂} ^{၉၃} ^{၉၄} ^{၉၅} ^{၉၆} ^{၉၇} ^{၉၈} ^{၉၉} ^{၁၀၀} ^{၁၀၁} ^{၁၀၂} ^{၁၀၃} ^{၁၀၄} ^{၁၀၅} ^{၁၀၆} ^{၁၀၇} ^{၁၀၈} ^{၁၀၉} ^{၁၁၀} ^{၁၁၁} ^{၁၁၂} ^{၁၁၃} ^{၁၁၄} ^{၁၁၅} ^{၁၁၆} ^{၁၁၇} ^{၁၁၈} ^{၁၁၉} ^{၁၂၀} ^{၁၂၁} ^{၁၂၂} ^{၁၂၃} ^{၁၂၄} ^{၁၂၅} ^{၁၂၆} ^{၁၂၇} ^{၁၂၈} ^{၁၂၉} ^{၁၃၀} ^{၁၃၁} ^{၁၃၂} ^{၁၃၃} ^{၁၃၄} ^{၁၃၅} ^{၁၃၆} ^{၁၃၇} ^{၁၃၈} ^{၁၃၉} ^{၁၄၀} ^{၁၄၁} ^{၁၄၂} ^{၁၄၃} ^{၁၄၄} ^{၁၄၅} ^{၁၄၆} ^{၁၄၇} ^{၁၄၈} ^{၁၄၉} ^{၁၅၀} ^{၁၅၁} ^{၁၅၂} ^{၁၅၃} ^{၁၅၄} ^{၁၅၅} ^{၁၅၆} ^{၁၅၇} ^{၁၅၈} ^{၁၅၉} ^{၁၆၀} ^{၁၆၁} ^{၁၆၂} ^{၁၆၃} ^{၁၆၄} ^{၁၆၅} ^{၁၆၆} ^{၁၆၇} ^{၁၆၈} ^{၁၆၉} ^{၁၇၀} ^{၁၇၁} ^{၁၇၂} ^{၁၇၃} ^{၁၇၄} ^{၁၇၅} ^{၁၇၆} ^{၁၇၇} ^{၁၇၈} ^{၁၇၉} ^{၁၈၀} ^{၁၈၁} ^{၁၈၂} ^{၁၈၃} ^{၁၈၄} ^{၁၈၅} ^{၁၈၆} ^{၁၈၇} ^{၁၈၈} ^{၁၈၉} ^{၁၉၀} ^{၁၉၁} ^{၁၉၂} ^{၁၉၃} ^{၁၉၄} ^{၁၉၅} ^{၁၉၆} ^{၁၉၇} ^{၁၉၈} ^{၁၉၉} ^{၂၀၀} ^{၂၀၁} ^{၂၀၂} ^{၂၀၃} ^{၂၀၄} ^{၂၀၅} ^{၂၀၆} ^{၂၀၇} ^{၂၀၈} ^{၂၀၉} ^{၂၁၀} ^{၂၁၁} ^{၂၁၂} ^{၂၁၃} ^{၂၁၄} ^{၂၁၅} ^{၂၁၆} ^{၂၁၇} ^{၂၁၈} ^{၂၁၉} ^{၂၂၀} ^{၂၂၁} ^{၂၂၂} ^{၂၂၃} ^{၂၂၄} ^{၂၂၅} ^{၂၂၆} ^{၂၂၇} ^{၂၂၈} ^{၂၂၉} ^{၂၃၀} ^{၂၃၁} ^{၂၃၂} ^{၂၃၃} ^{၂၃၄} ^{၂၃၅} ^{၂၃၆} ^{၂၃၇} ^{၂၃၈} ^{၂၃၉} ^{၂၄၀} ^{၂၄၁} ^{၂၄၂} ^{၂၄၃} ^{၂၄၄} ^{၂၄၅} ^{၂၄၆} ^{၂၄၇} ^{၂၄၈} ^{၂၄၉} ^{၂၅၀} ^{၂၅၁} ^{၂၅၂} ^{၂၅၃} ^{၂၅၄} ^{၂၅၅} ^{၂၅၆} ^{၂၅၇} ^{၂၅၈} ^{၂၅၉} ^{၂၆၀} ^{၂၆၁} ^{၂၆၂} ^{၂၆၃} ^{၂၆၄} ^{၂၆၅} ^{၂၆၆} ^{၂၆၇} ^{၂၆၈} ^{၂၆၉} ^{၂၇၀} ^{၂၇၁} ^{၂၇၂} ^{၂၇၃} ^{၂၇၄} ^{၂၇၅} ^{၂၇၆} ^{၂၇၇} ^{၂၇၈} ^{၂၇၉} ^{၂၈၀} ^{၂၈၁} ^{၂၈၂} ^{၂၈၃} ^{၂၈၄} ^{၂၈၅} ^{၂၈၆} ^{၂၈၇} ^{၂၈၈} ^{၂၈၉} ^{၂၉၀} ^{၂၉၁} ^{၂၉၂} ^{၂၉၃} ^{၂၉၄} ^{၂၉၅} ^{၂၉၆} ^{၂၉၇} ^{၂၉၈} ^{၂၉၉} ^{၃၀၀} ^{၃၀၁} ^{၃၀၂} ^{၃၀၃} ^{၃၀၄} ^{၃၀၅} ^{၃၀၆} ^{၃၀၇} ^{၃၀၈} ^{၃၀၉} ^{၃၁၀} ^{၃၁၁} ^{၃၁၂} ^{၃၁၃} ^{၃၁၄} ^{၃၁၅} ^{၃၁၆} ^{၃၁၇} ^{၃၁၈} ^{၃၁၉} ^{၃၂၀} ^{၃၂၁} ^{၃၂၂} ^{၃၂၃} ^{၃၂၄} ^{၃၂၅} ^{၃၂၆} ^{၃၂၇} ^{၃၂၈} ^{၃၂၉} ^{၃၃၀} ^{၃၃၁} ^{၃၃၂} ^{၃၃၃} ^{၃၃၄} ^{၃၃၅} ^{၃၃၆} ^{၃၃၇} ^{၃၃၈} ^{၃၃၉} ^{၃၄၀} ^{၃၄၁} ^{၃၄၂} ^{၃၄၃} ^{၃၄၄} ^{၃၄၅} ^{၃၄၆} ^{၃၄၇} ^{၃၄၈} ^{၃၄၉} ^{၃၅၀} ^{၃၅၁} ^{၃၅၂} ^{၃၅၃} ^{၃၅၄} ^{၃၅၅} ^{၃၅၆} ^{၃၅၇} ^{၃၅၈} ^{၃၅၉}

[illegible][illegible]

မြို့လှိုင်

(၁) أَضَافَهُ نَائِبُ الزَّائِلِ ॥ ဥပမာ-
عَجَبْتُ مِنْ أَنْ يَضْرِبَ زَيْدٌ
= عَجَبْتُ مِنْ ضَرْبِ زَيْدٍ ခြိုက်နှိုက်ခံ
ရခြင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ဆိုသည့်သည်။

(ဃ) إِصْأَفَةُ ဘက်သို့ فَاعِلٌ ဖြစ်ပြီး كَفَعَلٍ ကို مَفْعُولٌ ဟုလေသည်
 ပုံစံ။ أَحْمَدُ - الْحَبِيبُ သူ၏ကို အာဏာ
 ပါးကွပ်သားက ရှိကုန်လိုက်ခြင်းအား ကျွန်ုပ်တို့သက်ခံသည်။
 (င) أَصْلُهُ ဘက်သို့ فَاعِلٌ ဖြစ်ပြီး كَفَعَلٍ ကို مَفْعُولٌ ဟုလေသည်။

لَا يَسْمَعُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ = مِنْ دُعَائِهِ الْخَيْرِ - ၂၀၈၁
လူသားသည် ကောင်းခြင်းကိုကောင်းခံရာတွင် ငြိုငွေ့သွားသည်ဟူ၍ မရှိချေ။

‘အနီးမှ’ ကျွန်တော် ဖြတ်သွားခဲ့သည်။

(၂) အကူအညီရယူမ၏ အဓိပ္ပါယ် ဥပမာ-
 كَتَبْتُ بِالْقَلَمِ ကျွန်တော်
 ရေးခဲ့သည်။
 ဖောင်တိန် ‘ဖြင့်’ ရေးခဲ့သည်။

(၃) انْتَعِيلْ အကြောင်းပြချက်ကို ဖော်ပြရန် ဥပမာ-
 ﴿نَكْمُ ظَلَمْنَا اِنْفُسَنَا﴾
 ❀ بَايَخَازُكُم အသင်တို့သည် နွားပေါက်ကို (ဘုရားအဖြစ်) သတ်
 မှတ်ယူခဲ့ကြခြင်း ‘ကြောင့်’ အသင်တို့သည် မိမိတို့ကိုယ်ကို ညှဉ်းဆဲခဲ့ကြ
 လေပြီ။

(၄) اشتریت الفرس بسره - အထူးကုဖြစ်မှ ကျော်ပြန် ဥပမာ-
ကျွန်တော်သည် မြင်းကို သစ်၊ ကုန်ခိုး ‘**နင့်တကွ**’ ဝယ်ခဲ့သည်။

(၅) **كَانَ** ကို ကံလိုကြိယာ **مَتَّعَ** ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ပေး
أَلَهُ ကံမလိုကြိယာ **بِزَوْجِهِ** အလွှာဝတ်အရှင်မြတ်သည် ၎င်းတို့၏
أُولَئِكَ (အလင်းရောင်ကို) ရှုထိမ်း **‘ပူဆောင်’** သွားခဲ့သည်။

(၆) اِسْتَرَيْتُ الْعَبْدَ بِالْفَرَسِ - အလဲအလှယ်ပြုခြင်း၏ အဓိပ္ပာယ် ဥပမာ- ကျွန်တော်သည် ကျွန်ကို မြင်းဖြင့် ‘လဲလှယ်ကာ’ ဝယ်ခဲ့သည်။

(၇) ကရုဏာသက်လိုက်ပါ။

(၉) الضَرْفَةُ နေရာပြရန်အတွက် ဥပမာ- زَيْدٌ فِي الْبَيْتِ ဒိုက်ဒ် မြို့ 'မှာ' ရှိသည်။
 (၁၀) لَا تَقْرَأُ الْقُرْآنَ إِلَّا حَرِّكَتَهُ الْعِلْمُ ဝါကျတွင် အပိုထည့်သုံးရန် ဥပမာ- لَا تَقْرَأُ الْقُرْآنَ إِلَّا حَرِّكَتَهُ الْعِلْمُ

- စလုံးတွင် **أَبَا** သည် **أَبْنُ** အရ မည်သည့်အဓိပ္ပါယ်မျှ မပေးပါ။)
- (၁၀) **سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ** (ပတ်သက်ခြင်း)၏ အဓိပ္ပါယ်ပေးရန် ဥပမာ- ကျရောက်တော့မည့်ဖြစ်စေ **‘နင့်ပတ်သက်၍’** မေးသူက မေးသည်။

أَبَا

၎င်းသည် အဓိပ္ပါယ် (၆)မျိုးအတွက်အသုံးပြုသည်။

- (၁) **أَلْحَلَّ لِلْفَرْسِ** သီးသန့်အထူးပြုရန်အတွက် ဥပမာ- တန်ဆာ ပလာများသည် ခြင်း **‘အတွက်’** ဖြစ်သည်။
- (၂) **أَلَمَّا لَزِمَتْهُ** ပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖော်ပြရန်အတွက် ဥပမာ- **لَزِمَتْهُ** ဥစ္စာပစ္စည်း သည် ဇိုက်ဒ် **‘၏ဟာ’** ဖြစ်သည်။
- (၃) **أَلَمَّا لَزِمَتْهُ** ဝါကျတွင် အပိုထည့်သွင်းရန် ဥပမာ- **لَزِمَتْهُ** အသင်တို့နောက် ကပ်လျက်လိုက်ခဲ့သည်။(ဥပမာတွင် **لَزِمَتْ** သည် အပိုဖြစ်သောကြောင့် မည်သည့်အဓိပ္ပါယ်မျှမပေးပါ။)
- (၄) **أَلَمَّا لَزِمَتْهُ** အကြောင်းပြချက်ကို ဖော်ပြရန် ဥပမာ- **لَزِمَتْهُ** အသင့် အားဂုဏ်ပြု **‘ရန်အတွက်’** ကျွန်တော် အသင့်ထံ ရောက်ရှိလာတာပါ။
- (၅) **لَزِمَتْهُ** ကျိန်ဆိုသည့် အဓိပ္ပါယ်ပေးရန် ဥပမာ- **لَزِمَتْهُ** အလွှာဟ်အရှင်မြတ်ကို တိုင်တည် **‘ကျိန်ဆိုပါတယ်’**။ (သေခြင်းတရား ဟာ) သတ် မှတ်ထားတဲ့ အချိန်ထက် နောက်ကျမှာမဟုတ်ဘူး။
- (၆) **لَزِمَتْهُ** နှိုင်းကိုဖော်ပြရန် ဥပမာ- **لَزِمَتْهُ** နှိုင်းစာဆိုးခြင်းရဲ့ **‘နှိုင်း’** အဖြစ် ဆိုးရွားမှုကြီးဟာ သေချာသွားခဲ့ပြီ။

مِنْ

၎င်းသည် အဓိပ္ပါယ် (၄) မျိုးအတွက် အသုံးပြုသည်။

فَعِلٌ (فَعِلٌ) တို့၏ **أَكْرَفُ** တို့၏ **فَعِلٌ** သည် အဆိုဖြစ်သည်။ အဆိုဖြစ်သည်။ (အကြောင်းအား) **فَعِلٌ** ဖြစ်သည်။) ဟူသော အဆိုသည် **فَعِلٌ** (အကြောင်းအား) လဲဖြစ်ခြင်း၊ ရှုထောင့်တစ်ခုတည်းမှ ကြည့်ပြီးတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအထောက်အထားဖြင့် သည် **فَعِلٌ** ဖြစ်ကြောင်း ယတိပြတ်မဆိုနိုင်ချေ။ အကယ်၍ ထိုအဆို မှန်သည်ပဲ ထားကြဦးစို့... **أَكْرَفُ**၊ **يَعُدُّ** စသည့် စာတစ်ခု ခုကို **فَعِلٌ** ဟုသတ်မှတ်ပြီး ကျန် **فَعِلٌ** များ၊ **صَيَّعَةً** များကို **فَعِلٌ** ဟု ပြောရပေတော့မည်။ ထိုအချက်သည် မည်သူကမျှ လက်မခံသော အချက်ဖြစ်သည်။

أَلَمَّا لَزِمَتْهُ သည် မိမိ၏ **فَعِلٌ** ကဲ့သို့ **عَمَلٌ** လုပ်မည်။ ထို့ကြောင့် **أَلَمَّا لَزِمَتْهُ** ၏ **أَلَمَّا** ၏ **لَزِمَتْ** သည် **فَعِلٌ** ကိုသာ **فَعِلٌ** ပေးမည်။ ဥပမာ- **أَلَمَّا لَزِمَتْهُ** ရပ်ခြင်းသည် ကျွန်ုပ်ကို နှစ်သက်စေခဲ့သည်။ အကယ်၍ **أَلَمَّا** ၏ **لَزِمَتْ** ဖြစ်ပါမှ **فَعِلٌ** ကို **فَعِلٌ** ပေးရမည်။ ဥပမာ- **أَلَمَّا لَزِمَتْهُ** နှစ်သက်ခြင်းသည် ကျွန်ုပ်ကို နှစ်သက်စေခဲ့သည်။

မူတည်ချက်။

။ ဖော်ပြပါ ပမာနှစ်ခုစလုံးတွင် **لَزِمَتْ** သည် **فَعِلٌ** စကားလုံးအရ **أَلَمَّا** ၏ **أَلَمَّا** ကြောင့် **فَعِلٌ** ဖြစ်နေသော်လည်း အဓိပ္ပါယ်အရ **فَعِلٌ** ဖြစ်သောကြောင့် **فَعِلٌ** ဖြစ်သည်။

المصدر

၎င်းသည် **فَعَلَ** ခွဲထွက်ရာ နေရာဖြစ်သော **حَدَّثَ** အဖြစ်အပျက်ကို ရည်ညွှန်းသည့် **أَسْمٌ** ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို **أَلْمَصْدَرُ** ဟုခေါ်ခြင်းမှာ သည် **فَعَلَ** **فَعْلٌ** ခွဲထွက်လာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

မှတ်စုကြီး။

သည် **أَلْمَصْدَرُ** သညာရှင်များက **أَبْصَرْتُ** **أَصْلٌ** ပင်မဖြစ်ပြီး **فَعْلٌ** သည် **فَرَعَ** အခွဲဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ **أَلْمَصْدَرُ** သည် **فَعْلٌ** ၏အကူအညီမလိုဘဲ ပင်ကိုယ် ရပ်တည်နိုင်ပြီး **فَعْلٌ** ကမူ **أَسْمٌ** မပါဘဲ ရပ်တည်နိုင်စွမ်းမရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဟုဆိုကြသည်။

ပင် **أَصْلٌ** သည် **فَعْلٌ** သညာရှင်များက အခွဲဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ မှတ်စုကြီး **أَلْمَصْدَرُ** သည် **فَرَعَ** အခွဲဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ **أَلْمَصْدَرُ** က **فَعْلٌ** က **أَلْمَصْدَرُ** (အကူအညီအားဖြင့်) ဖြစ်လျှင် **أَلْمَصْدَرُ** က ပါ လိုက်ခြင်းရသည်။ ထို့အတူ **فَعْلٌ** က **أَلْمَصْدَرُ** ထိုင်ပါ ထိုင်ပုံ လိုက်ခြင်းအလဲမရှိဘဲ သုံးစွဲပါက **أَلْمَصْدَرُ** ထိုင်ပါ ထိုင်ပုံ လိုက်သုံးရသည်။ ဥပမာ- **فَعْلٌ** တွင် **فَرَعَ** မှ **فَعْلٌ** ဟုအကြောင်းအလဲဖြစ်ခြင်းကြောင့် **أَلْمَصْدَرُ** ထိုင်လည်း **فَرَعَ** တွင် **فَعْلٌ** ဟု အကြောင်းပြောင်းပေးရသည်။ ထို့အတူ **فَعْلٌ** တွင် **فَرَعَ** မှ **فَعْلٌ** ဟု အကြောင်းအလဲမရှိဘဲ သုံးစွဲသည့်အတွက်ကြောင့် **أَلْمَصْدَرُ** ထိုင်လည်း **فَعْلٌ** ဟုအကြောင်းအလဲမရှိဘဲ သုံးစွဲရသည်။ ဟုဆိုကြသည်။

أَبْصَرْتُ ပင်မဖြစ်ဘဲ သုံးသပ်ကြည့်သော် **أَبْصَرْتُ** **أَصْلٌ** ထို့၏

(၁) **أَتَيْدَاءُ الْغَايَةِ** အလုပ်၏အစကို ဖော်ပြရန်

(က) နေရာကိုသော်လည်းကောင်း ဥပမာ- **أَتَيْدَاءُ الْغَايَةِ** ကျွန်တော်သည် ဘဆရာမြို့မှ ကူမာမြို့အထိ သွားခဲ့သည်။

(ခ) အချိန်ကိုသော်လည်းကောင်း ဥပမာ- **أَتَيْدَاءُ الْغَايَةِ** **أَتَيْ** ဟု ကျွန်တော်သည် ဇွန်လကို သောကြာနေ့မှစပြီး ယနေ့တိုင်မတွေ့ခဲ့ပါ။

(၂) **أَخَذْتُ مِنَ الدَّرَاهِمِ** ဥပမာ- အဓိပ္ပါယ်ပေးရန် ဥပမာ- **أَخَذْتُ مِنَ الدَّرَاهِمِ** အချို့ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ပေးရန် ဥပမာ- **أَخَذْتُ مِنَ الدَّرَاهِمِ** ကျွန်တော် ငွေဒင်္ဂါး အချို့ ယူခဲ့သည်။

(၃) **فَأَجْتَبَا الرَّجُلَيْنِ** သို့ရှိရာ ရှင်းလင်းတင်ပြရန် ဥပမာ- **فَأَجْتَبَا الرَّجُلَيْنِ** အသင်တို့သည် ရုပ်ထုများ တည်းဟူသော အညစ်အကြေးများကိုရှောင်ကြဉ်ကြလေကုန်။

(၄) **يَغْفِرُكَ مِنْ ذُنُوبِكَ** ဥပမာ- **يَغْفِرُكَ مِنْ ذُنُوبِكَ** ဝါကျတွင် အပိုထည့်သုံးရန် ဥပမာ- **يَغْفِرُكَ مِنْ ذُنُوبِكَ** အရှင်မြတ်သည် အသင်တို့၏ အပြစ်များကို ခွင့်လွှတ်မည်။ (ဥပမာတွင် မှတ်စုကြီးအပိုဖြစ်သောကြောင့် **يَغْفِرُكَ** အရမည်သည့်အဓိပ္ပါယ်မျှမပေးပါ။)

إِلَى ၄။

၎င်းသည် အဓိပ္ပါယ် (၂) မျိုးအတွက် သုံးသည်။

(၁) **سَرْتُ مِنْ** - အလုပ်၏ အဆုံးသတ်နေရာကို ဖော်ပြရန် ဥပမာ- **سَرْتُ مِنْ** **أَتَيْدَاءُ الْغَايَةِ** **أَتَيْ** သွားခဲ့သည်။

(၂) **وَلَا تَكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى** - အတူတကွဖြစ်မှုကို ဖော်ပြရန် ဥပမာ- **وَلَا تَكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى** **أَمْوَالِهِمْ** အသင်တို့သည် ၎င်း(ဖခင်ကလေးငယ်တို့၏)ဥစ္စာပစ္စည်းများကို

အသင်တို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများ ‘နှင့်အတူ’ မစားသောက်ကြကုန်နှင့်။

မှတ်ချက်။

၂။ ငါ့၏နောက်တွင်ရှိသောအရာသည် ငါ့၏ရှေ့တွင်ရှိသော
အရာ၏ အမျိုးအစားထဲမှ ဖြစ်ပါက အမိန့်ထဲတွင်အကျုံးဝင်
မည်။ ၃။ **فَأَسْلُوا** (အမိန့်တောင်း) **وَأَيُّكُمْ** (အဘယ်သူတို့) **إِلَى** (သို့)
သို့ရှိရာ အသင်တို့သည် အသင်တို့၏မျက်နှာကိုလည်းကောင်း၊
လက်များကို တံတောင်ဆစ်(အပါအဝင်) အထိလည်းကောင်း
ဆေးကြောကြလေတုန့်။

ٱلَّيْلِ ۚ اِنَّهَا كَانَتْ تَوَدُّ اَنْ يَكُونَ مِنَ الْغَافِلِيْنَ ۚ
 اِنَّهَا كَانَتْ تَوَدُّ اَنْ يَكُونَ مِنَ الْغَافِلِيْنَ ۚ
 اِنَّهَا كَانَتْ تَوَدُّ اَنْ يَكُونَ مِنَ الْغَافِلِيْنَ ۚ

۵۰

၎င်းသည် အဓိပ္ပါယ် (၂)မျိုးအတွက် အသုံးပြုသည်။

(၁) အလုပ်၏အဆုံးသို့ဖော်ပြရန်

(က) အချိန်ကာလကိုလည်းကောင်း ဥပမာ- **نَسْتِ ابْرَاحَةَ حَتَّى الصَّباحِ** (အိပ်ခါနီးမှာ အဘြဟံမ၏အိပ်ခန်းသို့ သွားခဲ့သည်။) ကျွန်တော်သည် မနေ့ညက မနက် 'အထိ' အိပ်ခဲ့သည်။

(ခ) နေရာကိုလည်းကောင်း ဥပမာ-
سُرْتُ الْبَلَدَ حَتَّى السُّرُق
တော်သည် မြို့ကို ဈေး ‘အထိ’ သွားခဲ့သည်။

قَوَّاتٍ وَرُدِّي حَتَّى الْمَعَاءِ - အထူတကွဖြစ်မှုကို ဖော်ပြရန် ဥပမာ-
 (၂) ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော်၏ ဝဇီယာကို ဒိုအာ 'နုင့်တကွ' ဖတ်ခဲ့သည်။
 ။ တစ်ခါတစ်ရံ حَتَّى ၏နောက်တွင်ရှိသောအရာသည် حَتَّى ၏
 ခုတ်ချက်။

(٢) الْعَوَامِلُ الْغُضِيَّةُ الْقِيَاسِيَّةُ

(၂) မွတ်လုံးအရ عمل လုပ်ပြီး

‘မျာ်ဗျာ်ပျာ်ဒါန်သောပုဂ္ဂိုလ်တိုဟ်’

၁။ ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶

الْفِعْلُ
=

[illegible][illegible]

عَنْ

၎င်းသည် အဓိပ္ပါယ် အဓိပ္ပာယ်ပေးသည့်။ ဥပမာ- عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنَّا نَسْتَقْرِضُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا كَانَ فِي الْبَيْتِ فَدَعَانَا إِلَى الْبَيْتِ فَدَعَانَا إِلَى الْبَيْتِ

فِي

၎င်းသည် အဓိပ္ပါယ် (၂)မျိုးအတွက် အသုံးပြုသည်။

(၁) الظَرْفُ

(က) မဇ္ဈစစ်သဘောအရလည်းကောင်း ဥပမာ- الْمَاءُ فِي الْكَيْسِ ၉၄ သည် အိတ် 'ထဲတွင်' ရှိသည်။

(ခ) သဘောတရားအရလည်းကောင်း ဥပမာ- الْكَنْزُ فِي الْكَنْزِ ၉၅ ကျွန်တော်သည် စာအုပ် '၉' ကြည့်ခဲ့သည်။

(၂) الْأَصْلُ فِي جَزْعِ النَّحْلِ ၉၆ နှစ်များမှတစ်ဆင့် ဖော်ပြရန် ဥပမာ-

أَكْفُ ၉၇

၎င်းသည် အဓိပ္ပါယ် (၃)မျိုးအတွက် အသုံးပြုသည်။

(၁) التَّشْيِيقُ တူဆင်မှုကို ဖော်ပြရန် ဥပမာ- كَانَتْ زَيْدٌ فِي الْمَدِينَةِ

'ကဲ့သို့' ဖြစ်သည်။

(၂) الْإِثْبَاتُ ဝါကျတွင် အပိုထည့်သွင်းရန် ဥပမာ- كَانَتْ زَيْدٌ فِي الْمَدِينَةِ وَهُوَ فِي الْمَدِينَةِ ၉၈ တူဆင်မှုရာ မည်သည့်အရာမျှမရှိပါ။ (ဥပမာတွင် အပို ဖြစ်သောကြောင့် أَكْفُ ရှိသောအခါ မည်သည့်အဓိပ္ပါယ်မျှမပေးပါ။)

(၃) الْإِسْمُ နာမ်၏ အဓိပ္ပါယ်ပေးရန် ဥပမာ- كَانَتْ زَيْدٌ فِي الْمَدِينَةِ

မတ်စ်(၃) ၁။ وَحَدَّ ၂။ وَحَدَّ ၃။ وَحَدَّ ၄။ وَحَدَّ ၅။ وَحَدَّ ၆။ وَحَدَّ ၇။ وَحَدَّ ၈။ وَحَدَّ ၉။ وَحَدَّ ၁၀။ وَحَدَّ ၁၁။ وَحَدَّ ၁၂။ وَحَدَّ ၁၃။ وَحَدَّ ၁၄။ وَحَدَّ ၁၅။ وَحَدَّ ၁၆။ وَحَدَّ ၁၇။ وَحَدَّ ၁၈။ وَحَدَّ ၁၉။ وَحَدَّ ၂၀။ وَحَدَّ ၂၁။ وَحَدَّ ၂၂။ وَحَدَّ ၂၃။ وَحَدَّ ၂၄။ وَحَدَّ ၂၅။ وَحَدَّ ၂၆။ وَحَدَّ ၂၇။ وَحَدَّ ၂၈။ وَحَدَّ ၂၉။ وَحَدَّ ၃၀။ وَحَدَّ ၃၁။ وَحَدَّ ၃၂။ وَحَدَّ ၃၃။ وَحَدَّ ၃၄။ وَحَدَّ ၃၅။ وَحَدَّ ၃၆။ وَحَدَّ ၃၇။ وَحَدَّ ၃၈။ وَحَدَّ ၃၉။ وَحَدَّ ၄၀။ وَحَدَّ ၄၁။ وَحَدَّ ၄၂။ وَحَدَّ ၄၃။ وَحَدَّ ၄၄။ وَحَدَّ ၄၅။ وَحَدَّ ၄၆။ وَحَدَّ ၄၇။ وَحَدَّ ၄၈။ وَحَدَّ ၄၉။ وَحَدَّ ၅၀။ وَحَدَّ ၅၁။ وَحَدَّ ၅၂။ وَحَدَّ ၅၃။ وَحَدَّ ၅၄။ وَحَدَّ ၅၅။ وَحَدَّ ၅၆။ وَحَدَّ ၅၇။ وَحَدَّ ၅၈။ وَحَدَّ ၅၉။ وَحَدَّ ၆၀။ وَحَدَّ ၆၁။ وَحَدَّ ၆၂။ وَحَدَّ ၆၃။ وَحَدَّ ၆၄။ وَحَدَّ ၆၅။ وَحَدَّ ၆၆။ وَحَدَّ ၆၇။ وَحَدَّ ၆၈။ وَحَدَّ ၆၉။ وَحَدَّ ၇၀။ وَحَدَّ ၇၁။ وَحَدَّ ၇၂။ وَحَدَّ ၇၃။ وَحَدَّ ၇၄။ وَحَدَّ ၇၅။ وَحَدَّ ၇၆။ وَحَدَّ ၇၇။ وَحَدَّ ၇၈။ وَحَدَّ ၇၉။ وَحَدَّ ၈၀။ وَحَدَّ ၈၁။ وَحَدَّ ၈၂။ وَحَدَّ ၈၃။ وَحَدَّ ၈၄။ وَحَدَّ ၈၅။ وَحَدَّ ၈၆။ وَحَدَّ ၈၇။ وَحَدَّ ၈၈။ وَحَدَّ ၈၉။ وَحَدَّ ၉၀။ وَحَدَّ ၉၁။ وَحَدَّ ၉၂။ وَحَدَّ ၉၃။ وَحَدَّ ၉၄။ وَحَدَّ ၉၅။ وَحَدَّ ၉၆။ وَحَدَّ ၉၇။ وَحَدَّ ၉၈။ وَحَدَّ ၉၉။ وَحَدَّ ၁၀၀။

ပျောက်ဆုံးသွားသောပစ္စည်းကို 'ရရှိ' ခဲ့သည်။

အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုးစလုံးအတွက် အသုံးပြုသော နောက်ဆုံးတစ်လုံးမှာ...

အလွန်တရာခွင့်လွှတ်တော်မူသောအခါဖြစ်ကြောင်း ကျွန်ုပ် 'သို့ကြည့်' ပါသည်။ (الْمَشْرِقُ) ၉၄ သည် အိတ် 'ထဲတွင်' ရှိသည်။

ဖော်ပြပါ فُعْلُ များသည် ၎င်းတို့၏ فُعْلُ နှစ်ခုအနက် တစ်ခုကိုဖြတ် ချခြင်း မပိုင်ပါ။ အကြောင်းမှာ فُعْلُ နှစ်ခုသည် အဓိပ္ပါယ်အရ فُعْلُ တစ်ခုတည်းသာဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းတို့နှစ်ခုသည် فُعْلُ တစ်ခုတည်းကဲ့သို့ ဖြစ်သွားသည်။ အဓိပ္ပါယ်အရ ဖုတ်ယ فُعْلُ ၏ فُعْلُ သည် ပထမ فُعْلُ အဓိပ္ပါယ်သည် ပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် فُعْلُ အဓိပ္ပါယ်သည် فُعْلُ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် فُعْلُ နှစ်ခုအနက်မှ တစ်ခုကို ဖြတ်ချခြင်းသည် فُعْلُ စကားလုံးတစ်ခုတည်းမှ အချို့အစိတ်အပိုင်းကို ဖြတ်ချခြင်းနှင့် တူသည်။

ဤ များသည် မိမိတို့၏ فُعْلُ နှစ်ခုကြားတွင် ကျရောက်သည့် အခါ (သို့မဟုတ်) နောက်တွင်ကျရောက်သည့်အခါ فُعْلُ မလုပ်ခြင်းပိုင်သည်။ (الْفُعْلُ) ၉၄ သည် အိတ် 'ထဲတွင်' ရှိသည်။ (الْفُعْلُ) ၉၄ သည် အိတ် 'ထဲတွင်' ရှိသည်။

86

၂။ ဥပမာ- **طُنْتُ** ဘက်ရ်သည် အိပ်ပျော်နေသည်ဟု ကျွန်တော် **‘ထင်’** သည်။

87

၃။ ဥပမာ- **خَالَ** **‘ထင်’** သည်။

မှတ်ချက်။

၂။ သည် **طُنْتُ** စွပ်စွဲခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ဖြင့်သုံးလျှင် ဒုတိယ **طُنْتُ** ကို မလိုအပ်တော့ပေ။ ဥပမာ- **طُنْتُ** ကျွန်ုပ် နှိတ်ဒ်ကို **‘စွပ်စွဲ’** ခဲ့သည်။

88

أَيَّسْتُ ယုံကြည်မှုအတွက် သုံးစွဲသော (၃)လုံးမှာ...

၁။ ဥပမာ- **أَيَّسْتُ** နှိတ်ဒ်သည် သမာဓိရှင်ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ် **‘သိ’** သည်။

၂။ ဥပမာ- **أَيَّسْتُ** အစ်စ်သည် ပညာရှင်ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ် **‘မြင်’** သည်။

89

၃။ ဥပမာ- **أَيَّسْتُ** အိမ်ကို အာမခံဖြင့်ထားပြီးသားအဖြစ် ကျွန်ုပ် **‘တွေ့ရ’** သည်။

90

မှတ်ချက်(၁)။

၂။ သည် **عَرَفَ** သိကျွမ်းခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ဖြင့်သုံးလျှင် ဒုတိယ **عَرَفَ** မလိုအပ်တော့ပေ။ ဥပမာ- **عَرَفْتُ** ကျွန်ုပ် သည် နှိတ်ဒ်ကို **‘သိကျွမ်း’** သည်။

မှတ်ချက်(၂)။

၂။ သည် **أَبْصَرَ** တွေ့မြင်ခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ဖြင့်သုံးလျှင် ဒုတိယ **أَبْصَرَ** မလိုအပ်တော့ပေ။ ဥပမာ- **أَبْصَرْتُ** အသင်ဘာ **‘တွေ့မြင်’** သလဲဆိုတာ ကြည့်လိုက်ပါ။

10

11

12

တဖွဲ့ကျနေသော နှင်းခဲများ **‘ပမာ’** သူမတို့ ရယ်ကြလေသည်။ (ဥပမာတွင် **أَكْفُ** သည် **مِثْلُ** ၏ အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ အကြောင်းမှာ **عُ** ၏ နောက်တွင် လာသောကြောင့်ဖြစ်သည် **عُنْ** သည် **خُرْفٌ** တွင် မဝင်ပါ။ ထို့ကြောင့် **مِثْلُ** သည် **مِثْلُ** ၏ အစားထိုးဝင်ရောက်ခြင်းဖြစ်သည်။)

مِثْلُ **مِثْلُ** ၁၀။

၎င်းတို့သည် အဓိပ္ပါယ်(၂) မျိုးအတွက် အသုံးပြုသည်။

(၁) အတိတ်အချိန်ကာလတစ်ခု၏ အစကို ဖော်ပြရန် ဥပမာ- **مَارَآيَتُهُ مَدَامُنَا** **‘ကတည်းက’** မတွေ့ဘူး။

(၂) အချိန်ကာလတစ်ခုလုံး၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖော်ညွှန်းရန် ဥပမာ- **مَارَآيَتُهُ مَدَامُنَا** ကျွန်တော်သူကို နှစ်ရက် **‘လုံးလုံး’** မတွေ့ဘူး။

رُبَّ ၁။

၎င်းကို အဓိပ္ပါယ် (၂)မျိုးအတွက် အသုံးပြုသည်။

(၁) နည်းပါးမှုကို ဖော်ပြရန် ဥပမာ- **كُرَيْمٌ لَّغِيْبُهُ** ကိုသာ ကျွန်တော်တွေ့ခဲ့ဖူးသည်။ သည့်ယောက်ျား **‘အနည်းအကျဉ်း’** ကိုသာ ကျွန်တော်တွေ့ခဲ့ဖူးသည်။

(၂) များပြားမှုကို ဖော်ပြရန် ဥပမာ- **رُبَّ مَالٍ صَرْفَتُهُ** **‘အများအပြား’** သုံးစွဲခဲ့သည်။

မှတ်ချက်။

၂။ သည် (၁) ဝါကျ၏ အစတွင်လာမည်။ (၂) ၎င်း၏ **مَعْلَى** သည် **نَكْرَةً مَوْصُوفَةً** ဖြစ်ရမည်။ (၃) ၎င်း၏ သည် **الْمَاخِضِي** ဖြစ်ရမည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ၎င်းသည် **الْمُسْتَبْهَم** မတိကျသော နာမ်စား တွင်ဝင်မည်။

ထိုအခါ ယင်းနာမ်စားကို ရှင်းပြသော **نَكْرَةٌ مُؤَصَّوْفَةٌ** သည် ဖြစ်ရမည်။
ဥပမာ- **رَبُّهُ رَجُلًا جَوَادًا لَقِيْتُهُ** ကျွန်တော်တွေ့ဆုံခဲ့ဖူးသော ရက်ရာသည်
ယောက်ျားသည် နည်းပါးလှသည်။

وَأَوَّ الْقَسَمِ ၁၃။

၎င်းသည် ကျိန်ဆိုမှု၏ အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ၎င်းသည် **ظَاهِرٌ** ထင်ရှားသောနာမ် တွင်သာ ဝင်ရောက်မည်ဖြစ်ပြီး **ضَمِيرٌ** နာမ်စားတွင် မဝင်ရောက်ပါ။ ဥပမာ- **وَاللَّهِ لَا تُشْرِبَنَّ الْبَيِّنَ** အလွှာဟ်အရှင်မြတ်ကို တိုင်တည် ကျိန်ဆိုပါသည်။ မူချ ကျွန်တော် နှိုသောက်မည်။

တစ်ခါတစ်ရံ ၎င်းသည် **رَبُّ** ၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် အသုံးပြုသည်။ ဥပမာ- **وَعَالِمٌ يَعْلَمُ** မိမိတတ်သိထားသော ပညာကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးသော ပညာရှင် **‘နည်းပါး’** သည်။

وَأَاءُ الْقَسَمِ ၁၄။

၎င်းသည်လည်း ကျိန်ဆိုမှု၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုပေးပြီး အလွှာဟ်အရှင်မြတ်၏ နာမတော်တွင်သာ ဝင်ရောက်မည်။ ဥပမာ- **يَا أَيُّهَا الضَّرِيبُ زَيْدًا** အလွှာဟ်အရှင်မြတ်ကို တိုင်တည် ကျိန်ဆိုပါသည်။ မူချကျွန်တော်သည် ဇိုက်ဒ်ကို ရှိုက်မည်။

မှတ်ချက်(၁)။ **قَسَمٌ** ။ ကျိန်ဆိုမှုတွင် **جَرَابٌ** အဖြေရှိရန်အရေးကြီးသည်။

၎င်း၏ အသုံးပြုပုံမှာ...

(၁) **جَرَابٌ** သည် **سَمِيَّةٌ** နာမ်ဖြင့်စသော ဝါကျဖြစ်လျှင် အခြေအနေနှစ်မျိုးရှိသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဖော်ပြပါ **فَعْلٌ** အားလုံးသည် ၎င်းတို့တွင် **النَّائِبُ السَّامِيَّةُ** ဝင်ရောက်ရုံမတပါး အခြားပုံစံပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်၍မရပါ။ ထို့ကြောင့် ၎င်း တို့ကို **مُتَصَرِّفَةٌ** **أَفْعَالٌ** ပုံစံအပြည့်အစုံ ပြောင်းလဲ၍ မရသော ကြိယာများ ဟုခေါ်သည်။

النَّوْعُ الثَّالِثُ عَشَرَ

‘တောဂဿ အမျိုးအစား’

الْفَرْبُ စိတ်နှလုံးနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော ကြိယာများ။ ၎င်းတို့ကို ထိုသို့အမည်ပေးခြင်းမှာ ၎င်းကြိယာများ၏ ထွက်ပေါ်ရာသည် ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများမှမဟုတ်ဘဲ စိတ်နှလုံးဖြင့် ဆောင်ရွက်ရသည့် အလုပ်များဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ ၎င်းတို့ကို **الْمَشَاءُ** **الْمُفْعَالُ** ယုံကြည်ခြင်းနှင့် သံသယဖြစ်ခြင်း၏ ကြိယာများ ဟုလည်းခေါ်သည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့အနက်မှ အချို့ကို **الْمَشَاءُ** သံသယဖြစ်မှုကိုဖော်ပြရန်အတွက်သုံးပြီး အချို့ကို **الْمُفْعَالُ** ယုံကြည်မှုကိုဖော်ပြရန်အတွက် အသုံးပြုသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

၎င်းတို့သည် **مُبْتَدَأٌ** နှင့် **خَبَرٌ** တွင်ဝင်ရောက်ပြီး မိမိတို့၏ **مَفْعُولٌ** နှစ်ခုအဖြစ် **نَصْبٌ** ပေးမည်။ ၎င်းတို့သည် (၇)လုံးရှိသည်။ (၃)လုံးမှာ သံသယဖြစ်မှုအတွက်သုံးသည်။ (၃)လုံးမှာ **أَيُّسِيٌّ** ယုံကြည်မှုအတွက်ဖြစ်ပြီး ကျန်(၁)လုံးမှာ နှစ်မျိုးစလုံးအတွက် အသုံးပြုသည်။

الْمَشَاءُ သံသယဖြစ်မှုအတွက် သုံးသော (၃)လုံးမှာ...

၁။ **حَسَبَ** ဥပမာ- **يَزِيدًا فَاضِلًا** ဇိုက်ဒ်ဟာ ဝါရူ တစ်ယောက်ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော် **‘ထင်’** တယ်။

التَّسْمِيَةُ الْمُقَدِّمُ : جَدًّا رَحُلًا زَيْدٌ
 التَّحْمِيَةُ الْمُؤَخَّرُ : جَدًّا زَيْدٌ رَحُلًا
 الْحَالُ الْمُقَدِّمُ : جَدًّا رَاكِبًا زَيْدٌ
 الْحَالُ الْمُؤَخَّرُ : جَدًّا زَيْدٌ رَاكِبًا

☆ وَمَا لَكُمْ لَا تُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمَا لَكُمْ لَا تَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ ۚ وَأَلَيْكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۖ

မှတ်စု(၂)။ جَوَابٌ သည် အခြေအနေ(၂)မျိုးတွင်ဖြတ်ချက်ခံရသည်။

(၁) قَسَمٌ ၏ အလျှင်တွင် ၎င်း၏ جَوَابٌ အဖြစ်လာနိုင်သော ဝါကျတစ်ခုခုလာသောအခါ... ဥပမာ- زَيْدٌ قَسَمَ بِاللَّهِ وَاللَّهِ عَلَيَّ مَا

သည်။ အရှင်မြတ်ကို တိုင်တည်ကာ ကျိန်(ပြော)ပါ၏။ (၂) قَسَمٌ သည် ဖော်ပြပါ ဝါကျ၏ အလယ်တွင် ကျရောက်သည့်အခါ ဥပမာ- زَيْدٌ قَسَمَ بِاللَّهِ وَاللَّهِ عَلَيَّ مَا

عَدَا ၁၇။ خَلَا ၁၆။ حَاشَا ၁၅။

၎င်းတို့အားလုံးသည် الإِسْتِثْنَاءُ ခြွင်းချက်ပြုရန်အတွက် အသုံးပြုသည်။ عَدَا - زَيْدٌ / خَلَا / حَاشَا / زَيْدٌ ကျန်တော့ထဲသို့ ခိုက်ဒ် 'မှအပ' တစ်မျိုးသားလုံး လာခဲ့ကြသည်။

မှတ်စု(၁)။ ။ အချို့ပညာရှင်များက ဖော်ပြပါ စာလုံးသုံးလုံး၏ နောက်တွင် လာသော نَصْبٌ နာမ်များသည် مُفْعُولٌ ကံအဖြစ်နှင့် نَصْبٌ ဖြစ်မည်ဟု ဆိုကြသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် ၎င်းတို့သည် مُفْعُولٌ ကြိယများ ဖြစ်သွားကြမည်။ فاعِلٌ ကတ္တားသည် ၎င်းတို့အထဲတွင် အမြဲတမ်းဖူးကွယ်နေသော ضَمِيرٌ နာမ်စားဖြစ်မည်။ ဖော်ပြပါ ဥပမာ၏ အဓိပ္ပါယ်သည် جاءَ نَيْيُّ الْعُرْمِ حَاشَا زَيْدًا / خَلَا زَيْدًا / عَدَا زَيْدًا မှတ်စု(၂)။ မှတ်စု(၂)။ عَدَا နှင့် خَلَا သည် အခြေအနေနှစ်ခုတွင် مُفْعُولٌ သီးသန့်ဖြစ်သွားပေမည်။ (၁) مَا ၏နောက်တွင်ကျရောက်သောအခါ..

(၁) ၎င်းသည် مُبْتَدَأٌ ဖြစ်သည်။ الرُّجُلُ نِعَمٌ مُقَدَّمٌ သည် نِعَمٌ الرُّجُلُ (၂) ၎င်းသည် نِعَمٌ مُبْتَدَأٌ သည် ဖူးကွယ်နေသော نِعَمٌ الرُّجُلُ هُوَ ဖြစ်သည်။ သို့ဆိုလျှင် ၎င်းဝါကျ၏ပုံစံမှာ ضَمِيرٌ هُوَ

၃။ الإِفْرَادُ، اَلْأَنْثِيَّةُ، اَلْحَمْعُ နှင့် فَاعِلٌ နှင့် မည်သည့် မှာ ၎င်းသည်

တွင် ကိုက်ညီမှု ရှိရမည်။ ဥပမာ- نِعَمٌ / بَيْسٌ / سَاءَ الرَّجُلُ زَيْدٌ. نِعَمٌ / بَيْسٌ / سَاءَ الرَّجُلَانِ زَيْدَانِ.

نِعَمَتٌ / بَيْسَتٌ / سَاءَتِ الْمَرْأَةُ هَيْدَةً. نِعَمَتٌ / بَيْسَتٌ / سَاءَتِ الْمَرْأَتَانِ الْهُنْدَانِ. نِعَمَتٌ / بَيْسَتٌ / سَاءَتِ النِّسَاءُ الْهُنْدَانُ.

မှတ်စု(၁)။ ။ ၎င်း၏ نِعَمٌ مُخْصُوصٌ ကို فَرْيَدَةٌ ရည်ညွှန်းချက်ရှိလျှင် ဖြတ်ချပိုင်သည်။ ဥပမာ- نِعَمٌ الْعَبْدُ (၎င်း ဥပမာတွင် ဖြတ်ချထား سَيِّئًا الْآيَةُ။ သည် ဖြစ်သည်။ يَوْمُ ب သည် مُخْصُوصٌ بِالْمَدْحِ သည် အာယသ်တော်၏ အသွားအလာသည် فَرْيَدَةٌ ရည်ညွှန်းချက် ဖြစ်သည်။)

حَبٌّ / حُبٌّ ၄။ حَبٌّ / حُبٌّ ၄။ حَبٌّ / حُبٌّ ၄။ حَبٌّ / حُبٌّ ၄။ حَبٌّ / حُبٌّ ၄။

18

لَكِنَّ ၄။

၎င်းသည် **الْأُسْتِذْرَاكَ** ပထမဝါကျကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော အထက်ကို ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် သုံးသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသည် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ဆန့်ကျင် ကွဲပြားနေသော ဝါကျနှစ်ခုကြားတွင်သာ လာမည်။ ဥပမာ- **غَسَّابٌ زَيْدٌ** ကျင့် ကျွဲပြားနေသော ဝါကျနှစ်ခုကြားတွင်သာ လာမည်။ ဥပမာ- **زَيْدٌ** သက်ရှိ ရှိနေသည်။ **بَكْرًا حَاضِرٌ** နို့တိုက် ဖျံနှင့် နို့တိုက် ဖျံတို့ကို တွက်တွက်သည်။ **‘သို့သော်’** သက်ရှိ ရှိနေသည်။ **‘သို့သော်’** အဓိရံ ကျွန်ုပ်တို့ထံ မလာပါ။ **‘သို့သော်’** အဓိရံ ကျွန်ုပ်တို့ထံ လာခဲ့သည်။

لَيْتَ ၅။

၎င်းသည် **الْتَمَنَى** မျှော်လင့်သည့် အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ- **لَيْتَ زَيْدًا** - **‘ကောင်းမှတ်’** နို့တိုက် ဖျံနှင့် ရပ်ရပ် **‘ကောင်းမှတ်’**။

لَعَلَّ ၆။

၎င်းသည် **الْتَرَجَّى** မျှော်လင့်သည့် အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ- **لَعَلَّ السُّلْطَانَ يَكْرِمُنِي** - ဘုရင်မင်းကြီးက ကျွန်ုပ်တို့ကို ခြောက်စားလျှင် **‘ကောင်းမည်’**။

မူဇ်ဗုဇ်(၁)။ **لَتَمَنَى** နှင့် **الْتَرَجَّى** တို့သည် မျှော်လင့်ခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပေးတာချင်းတူညီသော်လည်း ကွာခြားချက်မှာ **لَتَمَنَى** သည်

ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့်နေရာတွင်သာ ဖြစ်နိုင်ချေမရှိသည့်နေရာ၌ ပါ အသုံးပြုသည်။ ဥပမာ- **يَسْتَشِيرُ الشَّيْخَ** သည် ပြန်လည်လာလျှင် **‘ကောင်းလေစွ’**။ သို့သော် **الْتَرَجَّى** သည် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့်နေရာတွင်သာ အသုံးပြုသည်။ ထို့ကြောင့်

الْبَرُوحُ الثَّانِي عَشَرَ

‘ဒွိတိယအမျိုးအစား’

الْبَرُوحُ ချီးကျူးခြင်း၊ ရွတ်ချခြင်း၏ ကြွယ်ဝမှုများ။ ၎င်းတို့သည် **الْبَرُوحُ** သည် **الْبَرُوحُ** ကို **رَفَعَ** ပေးသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၄)လုံးရှိသည်။ ယင်းတို့အနက်မှ ပထမ (၃)လုံး၏ ပညတ်ချက်များသည် တူသောကြောင့် ဦးစွာဖော်ပြပါမည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) **نَعِمَ** (၂) **يَسَاءَ** (၃) **نَعِمَ**

نَعِمَ ၁။

၎င်း၏ မူရင်းသည် **نَعِمَ** ဖြစ်သည်။ **الْكَلِمَةُ** ပထမအက္ခရာကို **كُ** ပေးပြီး **الْكَلِمَةُ** **عَيْن** ဒုတိယအက္ခရာကို ပေါ့ပါးစေရန် **سُ** ပေးလိုက်သော အခါ **نَعِمَ** ဖြစ်သွားခဲ့လေသည်။ ၎င်းသည် **الْكَلِمَةُ** ချီးမွန်းခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်အတွက် သုံးသည်။

يَسَاءَ ၂။

၎င်း၏ မူရင်းသည် **يَسَاءَ** ဖြစ်သည်။ **الْكَلِمَةُ** ပထမအက္ခရာကို **كُ** ပေးပြီး **الْكَلِمَةُ** **عَيْن** ဒုတိယအက္ခရာကို ပေါ့ပါးစေရန် **سُ** ပေးလိုက်သော အခါ **يَسَاءَ** ဖြစ်သွားခဲ့လေသည်။ ၎င်းသည် **الْكَلِمَةُ** ရွတ်ချခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်အတွက် သုံးသည်။

نَسَاءَ ၃။

၎င်းသည် **نَسَاءَ** ကဲ့သို့ပင် ရွတ်ချသည့်နေရာတွင် အသုံးပြုသည်။

ဝင်သော်ငြားလည်း ငြင်းဆိုမှု၏အဓိပ္ပါယ်မပေးဘဲ မူလအတိုင်း
‘نَبَاتٌ’ ဖြစ်ခြင်း’ ၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုသာပေးမည်။ ဟုဆိုကြသည်။
(၃) အချို့ပညာရှင်များက ‘الْمَاخِ’ တွင် ငြင်းဆိုမှု၏အဓိပ္ပါယ်
မပေးသော်လည်း ‘الْمُسْتَقْبَلُ’ တွင်မူ ငြင်းဆိုမှု၏ အဓိပ္ပါယ်ကို
ပေးမည်။ ဟုဆိုကြသည်။

၃။ كَرَبٌ

‘خَبَرَ’ သည် ‘اسْمٌ’ ကို ‘رَفَعَ’ ပေးပြီး ‘خَبَرَ’ ကို ‘نَصَبَ’ ပေးမည်။ ၎င်း၏
‘كَرَبٌ’ - ‘خَبَرَ’ အဖြစ်လာမည်။ ဥပမာ -
‘لَقِيَ قُرَيْشٌ قُرَيْشٌ’

၄။ أَوْشَكَ

‘خَبَرَ’ သည် ‘اسْمٌ’ ကို ‘رَفَعَ’ ပေးပြီး ‘خَبَرَ’ ကို ‘نَصَبَ’ ပေးမည်။ ၎င်း၏
‘أَوْشَكَ’ - ‘خَبَرَ’ အဖြစ်လာမည်။ ဥပမာ -
‘لَقِيَ قُرَيْشٌ قُرَيْشٌ’

‘أَوْشَكَ’ သည် ‘اسْمٌ’ ကို ‘رَفَعَ’ ပေးပြီး ‘خَبَرَ’ ကို ‘نَصَبَ’ ပေးမည်။ ၎င်း၏
‘أَوْشَكَ’ - ‘خَبَرَ’ အဖြစ်လာမည်။ ဥပမာ -
‘لَقِيَ قُرَيْشٌ قُرَيْشٌ’

‘أَوْشَكَ’ သည် ‘اسْمٌ’ ကို ‘رَفَعَ’ ပေးပြီး ‘خَبَرَ’ ကို ‘نَصَبَ’ ပေးမည်။ ၎င်း၏
‘أَوْشَكَ’ - ‘خَبَرَ’ အဖြစ်လာမည်။ ဥပမာ -
‘لَقِيَ قُرَيْشٌ قُرَيْشٌ’

‘التَّالِثُ

‘တဝဂီယ ဒါဗျိုးဒါစာစား’

‘التَّالِثُ’ သည် ‘اسْمٌ’ ကို ‘رَفَعَ’ ပေးပြီး ‘خَبَرَ’ ကို ‘نَصَبَ’ ပေးမည်။ ၎င်း၏
‘التَّالِثُ’ - ‘خَبَرَ’ အဖြစ်လာမည်။ ဥပမာ -
‘لَقِيَ قُرَيْشٌ قُرَيْشٌ’

‘التَّالِثُ’ သည် ‘اسْمٌ’ ကို ‘رَفَعَ’ ပေးပြီး ‘خَبَرَ’ ကို ‘نَصَبَ’ ပေးမည်။ ၎င်း၏
‘التَّالِثُ’ - ‘خَبَرَ’ အဖြစ်လာမည်။ ဥပမာ -
‘لَقِيَ قُرَيْشٌ قُرَيْشٌ’

‘النَّوْعُ الرَّابِعُ

‘စတုတ္ထ ဒါဗျိုးဒါစာစား’

‘النَّوْعُ الرَّابِعُ’ သည် ‘اسْمٌ’ ကို ‘رَفَعَ’ ပေးပြီး ‘خَبَرَ’ ကို ‘نَصَبَ’ ပေးမည်။ ၎င်း၏
‘النَّوْعُ الرَّابِعُ’ - ‘خَبَرَ’ အဖြစ်လာမည်။ ဥပမာ -
‘لَقِيَ قُرَيْشٌ قُرَيْشٌ’

عَسْتُ - ဥပမာ- သောကြာခိုက်ဖြစ်သည်။

عَسْتُ - ဥပမာ- သောကြာခိုက်ဖြစ်သည်။
عَسْتُ - ဥပမာ- သောကြာခိုက်ဖြစ်သည်။
عَسْتُ - ဥပမာ- သောကြာခိုက်ဖြစ်သည်။

၁။ ၎င်းကို အသုံးပြုပုံ (၁) မျိုးရှိသည်။

၁။ ၎င်းကို အသုံးပြုပုံ (၁) မျိုးရှိသည်။
၁။ ၎င်းကို အသုံးပြုပုံ (၁) မျိုးရှိသည်။
၁။ ၎င်းကို အသုံးပြုပုံ (၁) မျိုးရှိသည်။

မုတ်စွာကိ။

မုတ်စွာကိ။
မုတ်စွာကိ။
မုတ်စွာကိ။

عَسْتُ - ဥပမာ- သောကြာခိုက်ဖြစ်သည်။

၆။ နောက်ဆုံးဖော်ပြထားသည့် ဝိဘတ်(၅)လုံး

၆။ နောက်ဆုံးဖော်ပြထားသည့် ဝိဘတ်(၅)လုံး
၆။ နောက်ဆုံးဖော်ပြထားသည့် ဝိဘတ်(၅)လုံး

၆။ နောက်ဆုံးဖော်ပြထားသည့် ဝိဘတ်(၅)လုံး
၆။ နောက်ဆုံးဖော်ပြထားသည့် ဝိဘတ်(၅)လုံး

النوع الخامس

‘ဗုဒ္ဓမ အမျိုးအစား’

၆။ နောက်ဆုံးဖော်ပြထားသည့် ဝိဘတ်(၅)လုံး
၆။ နောက်ဆုံးဖော်ပြထားသည့် ဝိဘတ်(၅)လုံး

၁။

၆။ နောက်ဆုံးဖော်ပြထားသည့် ဝိဘတ်(၅)လုံး
၆။ နောက်ဆုံးဖော်ပြထားသည့် ဝိဘတ်(၅)လုံး

لَنْ

၎င်းသည် အနာဂတ်ကာလကို လေးနက်စွာ ငြင်းဆိုရန်အတွက် အသုံးပြုသည်။ ဥပမာ- لَنْ تَرَانِي أَنْ أَمُوتَ မှာ အသင် ကျွန်ုပ်ကို 'သေတော့မှ' တွေ့ရမည်မဟုတ်ပါ။

كَيْ

၎င်းသည် အကြောင်းရင်းဖော်ပြရန်အတွက်သုံးသည်။ ၎င်း၏ အလျင်တွင်ရှိသောအရာသည် ၎င်း၏နောက်တွင် လာသော အရာအတွက် အကြောင်းခံဖြစ်ရမည်။ ဥပမာ- كَيْ أَتُحِلُّ لِي أَنْ أَسْأَلَ ကျွန်တော်သည် ဂျနုသ်ဝင် 'ဖိုရာအတွက်' အစွလာမ်သာသနာကို လက်ခံခဲ့သည်။ အစွလာမ်လက်ခံခြင်းသည် ဂျနုသ်ဝင်ဖိုရာ အကြောင်းခံဖြစ်သည်။

أَنْ

၎င်းသည် أَنْ أَسْأَلَ မှာ အဖြေပေးရန်နှင့် أَنْ أَسْأَلَ မှာ အစားပေးမှုကိုဖော်ပြရန် သုံးသည်။ ၎င်းသည် အနာဂတ်ကာလအတွက်သာ အတည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အနာဂတ်ကာလ၏ အဓိပ္ပါယ်ပေးသော أَنْ များတွင်သာ ဝင်ရောက်မည်။ ဥပမာ- တစ်ဦးတစ်ယောက်က أَسْأَلُ ကျွန်ုပ်အစွလာမ်သာသနာကို လက်ခံလိုက်ပြီ။ ဟုပြောလာသောအခါ أَنْ تَدْنِيهِ إِلَيَّ 'ဒါဆို' အသင် ဂျနုသ်ဝင်ရမှာပေါ့။ ဟုပြန်အဖြေပေးသည့်ပုံစံဖြစ်သည်။

မှတ်စု(၁)။ ။ ဖော်ပြပါ فَعَلْ များ၏ خَبَرَ များသည် عَمَلْ ကျန်ရှိလျက် ဖြစ်သည်။
كَانَ فَعَالًا زَيْدٌ - ဥပမာ-
ထို့အတူ ၎င်းတို့၏ خَبَرَ များသည် ၎င်း فَعَلْ များအရှေ့သို့ ကျော်ရန် سَبَّحَ နှင့် အစတွင် مَا ပါသော فَعَلْ များမှအစ ကျန် فَعَلْ များတွင် ပိုင်သည်။ ဥပမာ-
كَانَ زَيْدٌ يَتْلُو الْقُرْآنَ - အချို့ပညာရှင်များက مَا မှအစ ကျန် فَعَلْ အားလုံးတွင် ပိုင်သည်။ ဟု ဆိုကြသည်။

မှတ်စု(၂)။ ။ ၎င်းတို့၏ سَمِ များကို ၎င်းတို့အရှေ့သို့ ကျော်ရန်မှာ လုံးဝ မပြုပိုင်ပါ။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့၏ سَمِ များသည် فَعَلْ များဖြစ်ကြသည်။ فَعَلْ တို့မည်သည် فَعَلْ အရှေ့သို့ ကျော် တက်ခြင်း မပိုင်ချေ။

ဤ فَعَلْ များ၏ سَمِ များတွင် ပုံစံကွဲအားလုံးသည်လည်း ၎င်းတို့၏ အဓိပ္ပာယ်အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။

النَّوْعُ الْاِحَادِي عَشَرَ 'ကေဒယမ အမျိုးအစား'

إِسْمُ كَرَامَتِهِ فَعَلْ မှာ ဖော်ပြသောကြိယာများ။ ၎င်းတို့သည် إِسْمُ كَرَامَتِهِ များ၏ فَعَلْ များကို سَمِ များသည် ၎င်းတို့သည် (၄)လုံးရှိသည်။

عَسَى

၎င်းသည် فَعَلْ ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ عَسَى السَّائِكَةُ ဝင်နိုင်

‘ရ’ မည်။ ထိုသို့တစ်ဦး အချိန်ခံ

(၄) ကြားနာသူနာမ်စား ကံအတွက်လည်းကောင်း

ဥပမာ- ‘ရ’ မည်။

(၅) ပြောသူနာမ်စား ကံအတွက်လည်းကောင်း အသုံးပြုသည်

ဥပမာ- ‘ရ’ မည်။

၄။

၄င်းသည် ‘ရ’ နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။ ၄င်းသည် အလုပ်ကို စွန့်လွှတ်ခိုင်းသည့် အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ၄င်းသည်...

(၁) ပြောသူနာမ်စား၊ ကြားနာသူနာမ်စား၊ အပြောခံနာမ်စား ကတ္တားများ

အတွက်လည်းကောင်း ဥပမာ- ‘ရ’ ထိုသို့တစ်ဦးမရှိ ‘ရ’

‘ရ’ အသင်မရှိ ‘ရ’ ‘ရ’ ကျွန်ုပ်မရှိ ‘ရ’ ‘ရ’

ကျွန်ုပ်တို့ မရှိ ‘ရ’

(၂) ပြောသူနာမ်စား၊ ကြားနာသူနာမ်စား၊ အပြောခံနာမ်စား ကံများအတွက်

လည်းကောင်း အသုံးပြုသည်။ ဥပမာ- ‘ရ’ ထိုသို့တစ်ဦး အချိန်

မခံ ‘ရ’ ‘ရ’ အသင် အချိန်မခံ ‘ရ’ ‘ရ’ ကျွန်ုပ်

အချိန်မခံ ‘ရ’ ‘ရ’ ကျွန်ုပ်တို့ အချိန်မခံ ‘ရ’

၅။

၄င်းသည် ဝါကျနှစ်ခုတွင် ဝင်ရောက်မည်။ ပထမဝါကျသည် ‘ရ’ ကြံ ယာဖြင့်အစပြုသောဝါကျဖြစ်ရမည်။ ဒုတိယဝါကျသည် ‘ရ’ ကြံယာဖြင့်အစပြု သောဝါကျဖြစ်နိုင်သလို ‘ရ’ နာမ်ဖြင့်အစပြုသော ဝါကျလည်းဖြစ်နိုင်သည်။

၁။ အသုံးပြုလျှင် ၄င်းတို့သည် အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုးပေးမည်။

(က) ၄င်းတို့သည် မိမိတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော အချိန်များဖြစ်သည့် နံနက်

၊ နေ့လည်၊ ညနေ တို့နှင့် ဝါကျ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပူးတွဲပေးမည်။

ဥပမာ- ‘ရ’ နံနက်ချိန်က’ ချမ်းသာခဲ့၏။

‘ရ’ အာရုံတက်ချိန်က’ တရားသူကြီး

ဖြစ်ခဲ့သည်။ ‘ရ’ ညနေချိန်က’ ဖတ်ရှုတ်

သရဇ္ဈာယ်သူ (ကာရီ)ဖြစ်ခဲ့သည်။

(ခ) ၄င်းတို့သည် ‘ရ’ ၏ အဓိပ္ပါယ်ပေးမည်။ ဥပမာ-

‘ရ’ သူဆင်းရဲသည် သူကြွယ် ‘ရ’ သူကြွယ် ‘ရ’

‘ရ’ လက်သည် လက်ရေးပညာရှင် ‘ရ’ သူကြွယ် ‘ရ’

‘ရ’ အမှောင်သည် အလင်း ‘ရ’ သူကြွယ် ‘ရ’

၁။ အသုံးပြုလျှင် ထိုအချိန်များကို ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်ခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်

ပေးသည်။ ဥပမာ- ‘ရ’ နံနက်ခင်းကို ‘ရ’

‘ရ’ အမိန့် ညနေခင်းကို ‘ရ’

သည် အရုဏ်တက်ချိန်ကို ‘ရ’

၆။

၄င်းတို့သည် ဝါကျ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို နေ့၊ ည တည်းဟူသော အချိန်ကာလ နှင့် ပူးတွဲပေးမည်။ ဥပမာ- ‘ရ’ နံနက်သည် ‘ရ’ လက်ရေး ပညာရှင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ‘ရ’ နံနက်သည် ‘ရ’

၄င်းတို့သည် ‘ရ’ ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖြင့်လည်း လာတတ်သည်။ ဥပမာ-

‘ရ’ ကလေးငယ်သည် အရွယ်ရောက်သူ ‘ရ’

'ယူဝါ' နှင့် 'ဟာဗီဒါ' =

။ မြို့ကို နောက်ထပ်သုံးမျိုးဖတ်နိုင်သေးသည်။

၁။ ငြိတ်ငြိတ် (၁) ဟေ့ (၂) ဟေ့ (၃) ဟေ့

မှတ်စွာ(၂)။ ။ ဖော်ပြပါ ^{၁၂}နာမ်များတွင် ^{၁၃}ကတ္တားရှိုရန် အရေးကြီးပသည့်။ ထိုကတ္တားသည် ၎င်းနာမ်တွင် ^{၁၄}ဖုံးကွယ်နေသော နာမ်စားဖြစ်သည်။

فَاعِلٌ^၁ ကို إِسْمٌ^၂ သည် (၃) လုံးသော (၄) الْفِعْلُ الْمَاضِي^၅ အဓိပ္ပါယ်ပေးသော
 رَفَعَ^၆ ပေးမည်။ ၎င်းတို့မှာ... ကတ္တားအဖြစ်

○

၎င်းသည် မူဝါဒ ကော့ခံသည်။ ဟု အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ-
 ၎င်းသည် မူဝါဒ ကော့ခံသည်။ ဟု အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ-

سُرْعَانَ

၎င်းသည် ၎င်း၏ နှစ်ခြင်းသည်။ ဤအခါ၌ အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ-
 ၎င်း၏ နှစ်ခြင်း = ၎င်း၏ နှစ်ခြင်း 'နှစ်ခြင်းသည်'။

شماره ۱۳

၎င်းသည် **فَرَّقَ** (အားနားခွဲသည်။ ဟု အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ-
فَرَّقَ زَيْدٌ وَعُمَرُ = **အိတ်ဒ်နုဒ် အမ်ရ် 'အားနားခွဲလေပြီ'**)

အသင်၊ မည်သည့် နေ့တိုင်း ဥပသစ်အားသိသည့်ဖြစ်စေ ကျွန်ုပ်တို့၏အားကိုး ဥပသစ်အားမည်။
(မဏ္ဍဝါ နဂါးပျံ၊ ၃၀၂)

[illegible]

၎င်းသည် အခြားမီး ၊ အဖြစ်နှင့် အသုံးပြုရမည်။ ဥပမာ-
 သတ္တိအနက်မှ ‘**မည်သည့်ဆုံ**’ ကျွန်ုပ်ကို ရိုက်လျှင် ကျွန်ုပ်သည်
 ထိုသူကို ရိုက်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကျွန်ုပ်ကို နှိပ်က ရိုက်လျှင် ကျွန်ုပ်သည်
 နှိပ်ခံကို ရိုက်မည်။ ကျွန်ုပ်ကို အမ်ရောဂါနှိပ်လျှင် ကျွန်ုပ်သည်အမ်ရောဂါကို ရိုက်မည်။

متی ۹

၎င်းသည် အချိန်ကာလအတွက် အသုံးပြုသည်။ ဥပမာ- **مَتَى** **أَتُحِبُّ** အသင် သွားသည့် ‘**အချိန်**’ ကျွန်ုပ်သွားမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင်သည် ယနေ့သွားလျှင် ကျွန်ုပ်လည်း ယနေ့သွားမည်။ အသင် မနက်ဖြန်သွားလျှင် ကျွန်ုပ်သည်လည်း မနက်ဖြန်သွားမည်။

اَيْنَمَا وَ

၎င်းသည် နေရာအတွက် အသုံးပြုသည်။ ဥပမာ-
 أَبْنَمَا تَشِ الْمَشْرِقِ ကျွန်ုပ်လည်း လမ်းလျှောက်သွားမည်။
 အသင် လမ်းလျှောက်သွားသည့် ‘**နေရာ**’ ကျွန်ုပ်လည်း လမ်းလျှောက်သွားမည်။
 ဆိုလိုသည်မှာ အသင် ဗလီသို့ လမ်းလျှောက်သွားလျှင် ကျွန်ုပ်လည်း ဗလီသို့
 လမ်းလျှောက်သွားမည်။ အသင် ဈေးသို့လမ်းလျှောက်သွားလျှင် ကျွန်ုပ်လည်း
 ဈေးသို့ လမ်းလျှောက်သွားမည်။

၆။ اَنِي

၎င်းသည်လည်း နေရာအတွက် အသုံးပြုသည်။ ဥပမာ- اَنِي تَكُنْ اَكُنْ အသင် နေသည့် ‘နေရာတွင်’ ကျွန်ုပ်လည်းနေမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင် မြို့၌ နေလျှင် ကျွန်ုပ်လည်း မြို့၌နေမည်။ အသင်တော၌ နေလျှင် ကျွန်ုပ်လည်း တော၌ နေမည်။

၇။ مُمْسَا

၎င်းသည် အချိန်ကာလအတွက် အသုံးပြုသည်။ ဥပမာ- مُمْسَا تَنْتَهَبُ ၁ အသင်သွားသည့် ‘အချိန်’ ကျွန်ုပ်လည်းသွားမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင် ယနေ့သွားလျှင် ကျွန်ုပ်လည်းယနေ့သွားမည်။ အသင် မနက်ဖြန်သွားလျှင် ကျွန်ုပ်လည်း မနက်ဖြန်သွားမည်။

၈။ حَيْثُمَا

၎င်းသည် နေရာအတွက် အသုံးပြုသည်။ ဥပမာ- حَيْثُمَا تَقُومُ اَقُومُ ၁ အသင် အခြေချသည့် ‘နေရာတွင်’ ကျွန်ုပ်လည်းအခြေချမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင်မြို့တွင် အခြေချလျှင် ကျွန်ုပ်လည်း မြို့တွင်အခြေချမည်။ အသင်တော၌ အခြေချလျှင် ကျွန်ုပ်လည်း တော၌ အခြေချမည်။

၉။ اِذَا

၎င်းသည် အသိဉာဏ်မရှိသည့်အရာအတွက် အသုံးပြုသည်။ ဥပမာ- اِذَا تَفَعَّلَ اَفْعَلُ ၁ အသင် လုပ်သည့် ‘အရာ’ ကျွန်ုပ်လုပ်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အသင် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းလုပ်လျှင် ကျွန်ုပ်လည်း အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း လုပ်

၁။ رُوَيْدٌ

၎င်းသည် رُوَيْدٌ လွှတ်ထားလိုက်ပါ။ ဟု အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ၎င်းသည် ဝါကျ၏ အစတွင်လာမည်။ ဥပမာ- رُوَيْدٌ رُوَيْدٌ = ‘လွှတ် ထားလိုက်ပါ။’

၂။ بَلْ

၎င်းသည် بَلْ ၁ စွန့်လွှတ်လိုက်ပါ။ ဟု အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ- بَلْ رُوَيْدٌ = ‘စွန့်လွှတ်လိုက်ပါ။’

၃။ دُونَكَ

၎င်းသည် دُونَكَ ယူပါ။ ဟု အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ- دُونَكَ رُوَيْدٌ = ‘သို့မဟုတ် နောက်ထပ်’

၄။ عَلَيْكَ

၎င်းသည် عَلَيْكَ ထပ်ချပ်မကွာနေပါ။ ဟု အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ- عَلَيْكَ رُوَيْدٌ = ‘ထပ်ချပ်မကွာနေပါ။’

၅။ حَيْثُ

၎င်းသည် حَيْثُ ယူလာပါ။/လာပါ။ ဟု အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ- حَيْثُ الصَّلَاةُ = ‘လာပါ။’

၆။ هَا

၎င်းသည်လည်း هَا ယူပါ။ ဟု အဓိပ္ပါယ်ပေးသည်။ ဥပမာ- هَا رُوَيْدٌ

ကဿိယံ နာမံ အနုပညာသင်္ဂဟေဝါရော၊
အဘူတံ သမုဒ္ဓိယန္တိ ဝိသုဒ္ဓိယန္တိ။

قذا

၎င်းသည် **كَافٌ** **الشَّيْءِ** နှင့် **دَا** ပေါင်းစပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်
၎င်းသည်လည်း မတိကျသောအရေအတွက်ကိုသာ ရည်ညွှန်းသည်။ ၎င်းသည်
မေးခွန်းအတွက် အသုံးမပြုပါ။ **جاءَ** **كَدَّ** **عَدِي** ကျွန်ုပ်တို့ထံတွင် **‘ဆိုမျှ’**
အမျိုးသားများရှိသည်။

النوع الثاني

‘နဝမ အမျိုးအစား’

الاعمال ကြိယာ၏ အဓိပ္ပါယ်ပေးသော နာမ်များ။ ထိုသို့ အမည်ပေးရခြင်းမှာ ၎င်းတို့သည် စကားလုံးအရ နာမ်များဖြစ်သော်လည်း ကြိယာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပေးသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် (၉)လုံးရှိသည်။

(၆)လုံးမှာ **الْمَرْحَاتُ** ကြားနာသူနာမ်စားကို အဓိကပေးသည့်ကြိယာ
၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပေးပြီး ကျန် (၃)လုံးမှာ **الْمُعَلِّمَاتُ** အထိတ်ကာလပြ ကြိ
ယာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပေးသည်။

[illegible]

မည်။ အသင် တောင်သူလုပ်လျှင် ကျွန်ုပ်လည်း တောင်သူလုပ်မည်။

النوع الثاني

‘សាស្ត្រម សាម្បិ្តៈសាធាៈ’

နိဗ္ဗာန် အတိကျနာမ်များကို တိဗ္ဗိယ ဂူင်းလင်းပေးသောစကားလုံး အဖြစ်နှင့်
ပေးသော အမ္မ များ။ ၎င်းတို့သည် (၄)မျိုးရှိသည်။

၁။ အရေအတွက်များ

[illegible][illegible]

(က) ^{အိဇ်}အရှင်းပြခံစကားလုံးသည် ^{အိဇ်}မံဇ် အစို့နာမ် ဖြစ်ပါက ^{အိဇ်}အိဇ်-အစိတ်အပိုင်းနှစ်ခုစလုံးကို ^{အိဇ်}မံဇ် ဖတ်ရမည်။ ဥပမာ- ^{အိဇ်}အစိတ်အပိုင်းနှစ်ခုစလုံးကို ^{အိဇ်}မံဇ် ဖတ်ရမည်။ ဥပမာ- ^{အိဇ်}အစိတ်အပိုင်းနှစ်ခုစလုံးကို ^{အိဇ်}မံဇ် ဖတ်ရမည်။

(ခ) အရှင်းပြခံစကားလုံးသည် အံ့မု အမနုဓ် ဖြစ်ပါက جَزَاءُ အစိတ်အပိုင်း နှစ်ခုစလုံးကို أَمْثَلُ မှုဖြင့်ဖတ်ရည်။ ဥပမာ- اِحْدَى اَمْرًا اَمْرًا اَمْرًا (၁၁) ယောက်၊ اَمْرًا اَمْرًا اَمْرًا (၁၁) အမျိုးသမီး

(၁၀)ယောက်။

(၃)မှ (၄) အထိ ဂဏန်းများကို **عَشْر** နှင့်တွဲသည့်အခါ...။

(က) အရှင်းပြခံစကားလုံးသည် **مَذْكُر** အစုံနာမ် ဖြစ်ပါက ပထမ **عَشْر** ကို **مَذْكُر** ဖတ်ရမည်။

أَرْبَعَةَ عَشْرَ رَجُلًا ဦး (၁၁) အမျိုးသား (၁၂)ဦးအထိ။
အမျိုးသား (၁၃)ဦး မှ **رَجُلًا عَشْرَةَ** အမျိုးသား (၁၄)ဦးအထိ။

(ခ) အရှင်းပြခံစကားလုံးသည် **مَوْئِد** အနာမာန် ဖြစ်ပါက ပထမ **عَشْر** ကို **مَوْئِد** ဖတ်ရမည်။

أَرْبَعَةَ عَشْرَةَ امْرَأَةً ဦး (၁၁) အမျိုးသမီး (၁၂)ဦးအထိ။
အမျိုးသမီး (၁၃)ဦးမှ **امْرَأَةً عَشْرَةَ** အမျိုးသမီး (၁၄)ဦး အထိ။

إِنَّمَا (၁) وَحْدٌ (၂) وَثَلَاثٌ (၃) وَارْبَعٌ (၄) وَخَمْسٌ (၅) وَسِتٌّ (၆) وَسَبْعٌ (၇) وَثَمَانٌ (၈) وَتِسْعٌ (၉) وَعَشْرٌ (၁၀) وَحَدَاثَةٌ (၁၁) وَثَمَانِيَةٌ (၁၂) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၃) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၄) وَحَدَاثَةٌ (၁၅) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၆) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၇) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၈) وَحَدَاثَةٌ (၁၉) وَثَمَانِيَّةٌ (၂၀) وَتِسْعِيَّةٌ (၂၁) وَعَشْرِيَّةٌ (၂၂) وَحَدَاثَةٌ (၂၃) وَثَمَانِيَّةٌ (၂၄) وَتِسْعِيَّةٌ (၂၅) وَعَشْرِيَّةٌ (၂၆) وَحَدَاثَةٌ (၂၇) وَثَمَانِيَّةٌ (၂၈) وَتِسْعِيَّةٌ (၂၉) وَعَشْرِيَّةٌ (၃၀) وَحَدَاثَةٌ (၃၁) وَثَمَانِيَّةٌ (၃၂) وَتِسْعِيَّةٌ (၃၃) وَعَشْرِيَّةٌ (၃၄) وَحَدَاثَةٌ (၃၅) وَثَمَانِيَّةٌ (၃၆) وَتِسْعِيَّةٌ (၃၇) وَعَشْرِيَّةٌ (၃၈) وَحَدَاثَةٌ (၃၉) وَثَمَانِيَّةٌ (၄၀) وَتِسْعِيَّةٌ (၄၁) وَعَشْرِيَّةٌ (၄၂) وَحَدَاثَةٌ (၄၃) وَثَمَانِيَّةٌ (၄၄) وَتِسْعِيَّةٌ (၄၅) وَعَشْرِيَّةٌ (၄၆) وَحَدَاثَةٌ (၄၇) وَثَمَانِيَّةٌ (၄၈) وَتِسْعِيَّةٌ (၄၉) وَعَشْرِيَّةٌ (၅၀) وَحَدَاثَةٌ (၅၁) وَثَمَانِيَّةٌ (၅၂) وَتِسْعِيَّةٌ (၅၃) وَعَشْرِيَّةٌ (၅၄) وَحَدَاثَةٌ (၅၅) وَثَمَانِيَّةٌ (၅၆) وَتِسْعِيَّةٌ (၅၇) وَعَشْرِيَّةٌ (၅၈) وَحَدَاثَةٌ (၅၉) وَثَمَانِيَّةٌ (၆၀) وَتِسْعِيَّةٌ (၆၁) وَعَشْرِيَّةٌ (၆၂) وَحَدَاثَةٌ (၆၃) وَثَمَانِيَّةٌ (၆၄) وَتِسْعِيَّةٌ (၆၅) وَعَشْرِيَّةٌ (၆၆) وَحَدَاثَةٌ (၆၇) وَثَمَانِيَّةٌ (၆၈) وَتِسْعِيَّةٌ (၆၉) وَعَشْرِيَّةٌ (၇၀) وَحَدَاثَةٌ (၇၁) وَثَمَانِيَّةٌ (၇၂) وَتِسْعِيَّةٌ (၇၃) وَعَشْرِيَّةٌ (၇၄) وَحَدَاثَةٌ (၇၅) وَثَمَانِيَّةٌ (၇၆) وَتِسْعِيَّةٌ (၇၇) وَعَشْرِيَّةٌ (၇၈) وَحَدَاثَةٌ (၇၉) وَثَمَانِيَّةٌ (၈၀) وَتِسْعِيَّةٌ (၈၁) وَعَشْرِيَّةٌ (၈၂) وَحَدَاثَةٌ (၈၃) وَثَمَانِيَّةٌ (၈၄) وَتِسْعِيَّةٌ (၈၅) وَعَشْرِيَّةٌ (၈၆) وَحَدَاثَةٌ (၈၇) وَثَمَانِيَّةٌ (၈၈) وَتِسْعِيَّةٌ (၈၉) وَعَشْرِيَّةٌ (၉၀) وَحَدَاثَةٌ (၉၁) وَثَمَانِيَّةٌ (၉၂) وَتِسْعِيَّةٌ (၉၃) وَعَشْرِيَّةٌ (၉၄) وَحَدَاثَةٌ (၉၅) وَثَمَانِيَّةٌ (၉၆) وَتِسْعِيَّةٌ (၉၇) وَعَشْرِيَّةٌ (၉၈) وَحَدَاثَةٌ (၉၉) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၀၀) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၀၁) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၀၂) وَحَدَاثَةٌ (၁၀၃) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၀၄) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၀၅) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၀၆) وَحَدَاثَةٌ (၁၀၇) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၀၈) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၀၉) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၁၀) وَحَدَاثَةٌ (၁၁၁) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၁၂) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၁၃) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၁၄) وَحَدَاثَةٌ (၁၁၅) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၁၆) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၁၇) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၁၈) وَحَدَاثَةٌ (၁၁၉) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၂၀) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၂၁) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၂၂) وَحَدَاثَةٌ (၁၂၃) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၂၄) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၂၅) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၂၆) وَحَدَاثَةٌ (၁၂၇) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၂၈) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၂၉) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၃၀) وَحَدَاثَةٌ (၁၃၁) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၃၂) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၃၃) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၃၄) وَحَدَاثَةٌ (၁၃၅) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၃၆) وَتِسْعِيَّةٌ (၁၃၇) وَعَشْرِيَّةٌ (၁၃၈) وَحَدَاثَةٌ (၁၃၉) وَثَمَانِيَّةٌ (၁၄၀) وَတိစ္ဆာန် (၁၄၁) နှင့်တွဲသည့်အခါ

(က) အရှင်းပြခံစကားလုံးသည် **مَذْكُر** အစုံနာမ် ဖြစ်ပါက ပထမ **عَشْر** ကို **مَذْكُر** ဖတ်ရမည်။

أَرْبَعَةَ عَشْرَ رَجُلًا ဦး (၁၁) အမျိုးသား (၁၂)ဦးအထိ။

(ခ) အရှင်းပြခံစကားလုံးသည် **مَوْئِد** အနာမာန် ဖြစ်ပါက ပထမ **عَشْر** ကို **مَوْئِد** ဖတ်ရမည်။

أَرْبَعَةَ عَشْرَةَ امْرَأَةً ဦး (၁၁) အမျိုးသမီး (၁၂)ဦးအထိ။
အမျိုးသမီး (၁၃)ဦးမှ **امْرَأَةً عَشْرَةَ** အမျိုးသမီး (၁၄)ဦး အထိ။

ကံ

(၉) အထိ ဂဏန်းများဖြင့် တွဲသည့်အခါ...။

(က) အရှင်းပြခံစကားလုံးသည် **مَذْكُر** အစုံနာမ် ဖြစ်ပါက ပထမ **عَشْر** ကို **مَذْكُر** ဖတ်ရမည်။

أَرْبَعَةَ عَشْرَ رَجُلًا ဦး (၁၁) အမျိုးသား (၁၂)ဦးအထိ။
အမျိုးသား (၁၃)ဦးမှ **رَجُلًا عَشْرَةَ** အမျိုးသား (၁၄)ဦးအထိ။

(ခ) အရှင်းပြခံစကားလုံးသည် **مَوْئِد** အနာမာန် ဖြစ်ပါက ပထမ **عَشْر** ကို **مَوْئِد** ဖတ်ရမည်။

أَرْبَعَةَ عَشْرَةَ امْرَأَةً ဦး (၁၁) အမျိုးသမီး (၁၂)ဦးအထိ။
အမျိုးသမီး (၁၃)ဦးမှ **امْرَأَةً عَشْرَةَ** အမျိုးသမီး (၁၄)ဦးအထိ။

၁။ ၎င်းသည် မတိကျသော အရေအတွက်ကို ညွှန်းသည်။ **كَمْ** နှစ်မျိုးရှိ၏။
كَمْ **مَعْرِفَةٌ** မေးခွန်းမေးရာတွင် အသုံးပြုသည်။ ၎င်းသည် အရှင်းပြခံစကားလုံးကို **نَصْب** ပေးမည်။ ဥပမာ- **كَمْ رَجُلًا خَرَبْتَهُ** အသင်အမျိုးသား

‘မည်မျှ’ ကို ရှိကိစ္စသနည်း။
كَمْ **مَعْرِفَةٌ** သတင်းပေးရာတွင် အသုံးပြုသည်။ ၎င်းသည် **كَمْ** နှင့် ကြား၌ တစ်ခုခုခြားနေလျှင် **نَصْب** ပေးသည်။ ဥပမာ- **كَمْ عَجَبِي رَجُلًا** ကျွန်ုပ်တို့ထံ

မှာ လူ **‘ဘယ်လောက်တောင်မှ’** ရှိသလဲ။(မေးခွန်းမဟုတ်ပါ။ များပြားမှုကို ရည်ညွှန်းလိုခြင်းဖြစ်သည်။) အကယ်၍ **كَمْ** နှင့် **مَعْرِفَةٌ** ကြား တစ်စုံတစ်ရာ

ခြားနေခြင်းမရှိပါက **أَصْلًا** အရ **خَرَب** ပေးမည်။ ဥပမာ- **كَمْ رَجُلًا خَرَبْتَهُ** အမျိုးသား ‘ဘယ်နှစ်ယောက်တောင်’ ငါ့ရှိကိစ္စသလဲ။

ကျွန်ုပ် **‘ဘယ်နှစ်ယောက်တောင်မှ’** ငါဝယ်ခဲ့သလဲ။